

De Drie Goddelijke Deugden

Tijdschrift van Heemkunde- en Erfgoedvereniging Nicolaus Poppelius vzw

Jaargang 26, nr. 104 – Juni 2022

Inhoud

Voorwoord.....	1
Wat heeft Cement uit Ravels met het Tiense Suikerklontje?.....	2
Familie Lemmens uit Ravels,	11
slachtoffers van de Tweede Wereldoorlog	11
.....	11
Lief en leed.....	38
Oplossing Quizvraag van maart 2022	38
Erfgoeddag april 2022 was een succes	39

Lidmaatschap

Voor 20 euro bent u lid van onze Heemkunde- en Erfgoedvereniging.

Erelid kunt u zijn voor een jaarbijdrage vanaf 30 euro.

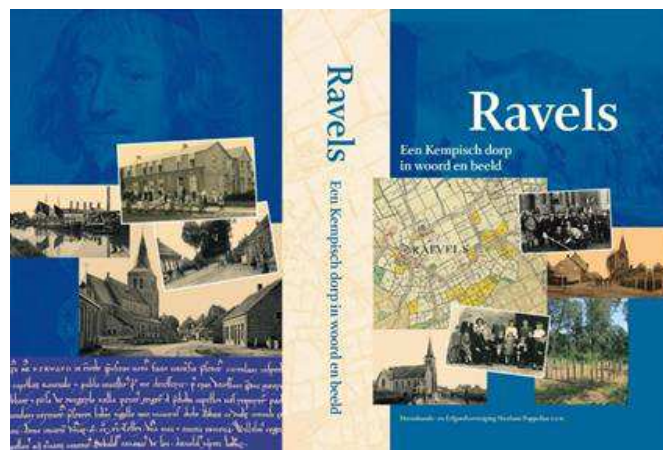
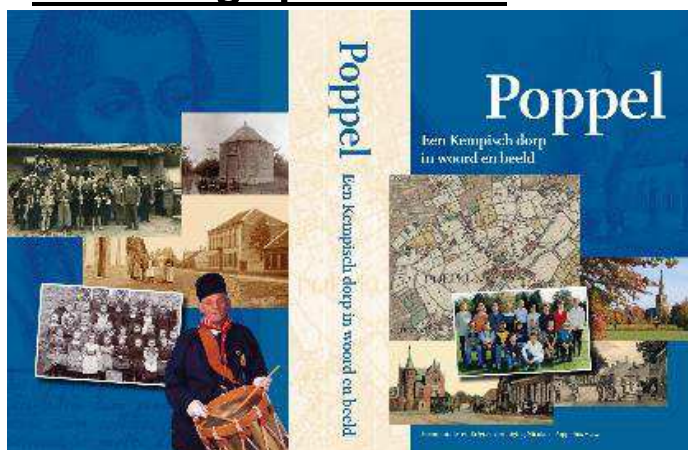
(Onze vereniging kent enkel het systeem van gezinslidmaatschap.)

U ontvangt 4 x per jaar een nummer van tijdschrift “De Drie Goddelijke Deugden”.

Tevens kan er aan de meeste activiteiten van onze vereniging gratis worden deelgenomen.

Opzegging van het lidmaatschap kan jaarlijks kenbaar gemaakt worden voor 1 december.

Voorradige publicaties

De magistrale kijk- en leesboeken (ruim 1000 foto's en 500 pag.)

Ravels en Poppel (bijna uitverkocht!!!) en de nieuwe uitgave **Ravels**

€40,- voor leden en **€45,-** voor niet-leden (verzending in Ravels is gratis, anders €10,- kosten)

Afbeelding voorblad: voorgevel schoolmeesterwoning te Poppel dat ons toekomstig archief- en documentatiecentrum zal gaan herbergen en waar er overlegd, vergaderd en ontmoet kan gaan worden

Afbeelding achterblad: 6 juni 2021, Sint-Michiël te Weelde gezien vanuit de Hof Ten Bergestraat

Voorwoord

De voorbije vier maanden is de wereld door elkaar geschud. Rusland is om een of andere reden Oekraïne binnengevallen. Het leven is door alle economische sancties tegen Rusland en de veroorzaakte inflatie stukken duurder geworden. De laatste twee jaren waren voor de meesten apart. Alhoewel we allen ondertussen twee jaar ouder zijn geworden, heeft onze vereniging de pandemiestorm goed doorstaan. We hadden begin dit jaar de verwachting dat we mogelijk terug naar normaal zouden kunnen met de herpak van het traditionele verenigingsleven zoals lezingen, uitstappen, museumbezoek en andere activiteiten.

Toch zien en horen we dat de ziekte nog steeds rondwaart en kennen we mensen die momenteel einde mei nog besmet en ziek zijn. Aan hen wensen we van harte beterschap!

Helaas hebben wij nog steeds die voorspellende glazen bol niet gevonden. Wij moeten momenteel ook afwachten in welke mate de inflatie het kostenplaatje van onze kring zal beïnvloeden. Laat ons hopen dat onze werkingskosten niet de alom gekende prijsverhoging van 30% zal veroorzaken. Zoals de bakkers de broodprijs noodgedwongen zullen verhogen naar zeker €3,- of meer om hun gestegen kosten van meel en energie te dekken. Stel dat er effectief onkosten stijgen dan zal er mogelijk een aanpassing van het lidgeld noodzakelijk zijn. Daarbij hopen wij dat jullie zich daar in kunnen vinden. Anders willen we het graag vernemen van u en het bespreken. Want per slot van rekening vormen al onze leden onze vereniging en kan iedereen zich daar over uitspreken. Het bestuur kan als het nodig zou zijn daar zelf over beslissen maar we vinden dat, in deze bijzondere tijd van coronapandemie, oorlog in Europa en de daarmee gepaard gaande inflatie, iedereen zijn inspraak kan en moet hebben.

Zoals hierboven aangehaald hopen we tijdens de zomer de traditionele **zomerfietstocht** weer te kunnen organiseren. Vorig jaar augustus was deze tocht een groot succes en toen was iedereen blij om elkaar te kunnen ontmoeten onder quasi normale omstandigheden in open lucht. U weet wel, ventilatie en hygiëne zal de komende jaren een belangrijk gegeven blijven nu het bewezen is dat dit zeer belangrijk is in de strijd tegen het virus en andere besmettelijke aandoeningen.

Begin oktober is er een **busreis** geprogrammeerd naar Tienen en Genoelselderen. Hieromtrent heeft Jan Aerts een zeer boeiend artikel geschreven als opwarmer voor deze trip.

En einde oktober of begin november programmeren we een **herfstwandeling**.

Wat betreft een lezing in het najaar en een Nieuwjaars drink met presentatie zullen we nog even, wegens het coronavirus, de kat uit de boom kijken. Daaromtrent zullen we u tijdig verwittigen.

In dit tijdschrift kan u het relaas van de **familie Lemmens tijdens de Tweede Wereldoorlog** lezen. Helaas is dit heden ten dage jammerlijk genoeg een herkenbaar thema waar we nergens ter wereld een pasklare oplossing voor hebben of vinden. Denken we daarbij aan de Russische 'operaties voor vrede' in Oekraïne, Syrië, Mali en andere plaatsen in de wereld waarvan we het ons niet realiseren. Dit geeft ons een ongemakkelijk beeld van het leed van de hedendaagse krijgsgevangenen en concentratiekampgevangenen dat zich herhaalt na 80 jaar. Het is jammer dat er nog steeds 'heropvoedingskampen' zijn in landen waar wij als westerling mee handelen.

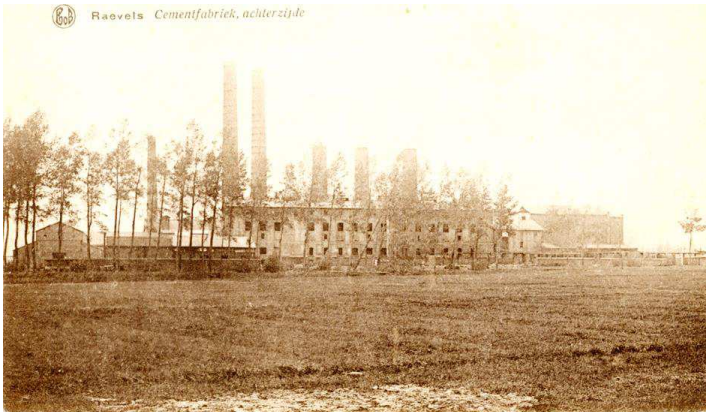
Bij het lezen van dit tijdschrift zijn de actieve vrijwilligers van onze vereniging druk bezig om samen met de gemeente het **schoolhuis** te isoleren en verder in te richten tot ontmoetings- en opzoekingsruimte in ons archief.

Nog een laatste belangrijke bezorgdheid om het voortbestaan van onze heemkundekring te verzekeren, is de invulling of **aanvulling van vrijwilligers**. Ik veronderstel dat er niemand onder u deze vereniging wil zien verdwijnen. Daarom zijn we chronisch op zoek naar mensen die onze werking versterken. Tegenwoordig is dat niet evident gezien de verhoging van de pensioenleeftijden met de daarmee gepaarde verminderde gezondheid en dus minder mensen die kunnen meewerken. We hebben mensen van allerlei kunnen nodig. Er wordt geпоetst, met de computer gewerkt (wat ook van thuis kan), herstellingen aan oude toestellen of meubeltjes worden uitgevoerd; archiveren van documenten zoals stukken, rouwbrieven en rouwprentjes, enzoverder. Bij tijd en stond drinken we een kop koffie met een lekker stuk taart want gezelligheid is er gratis bij! Iedereen is nodig en welkom!

Luc Andries, voorzitter

Wat heeft Cement uit Ravels met het Tiense Suikerklontje?

Jan Aerts

“De Kempen is een wildernis, en de Kempenaren zijn halve wilden”. Zo zag een Brits reiziger het in 1840. In het begin van de negentiende eeuw was de Kempen inderdaad een arme, geïsoleerde streek. Bij aanvang van deze eeuw was de Kempen één van de meest woeste regio's van België.

Verdeeld over de provincies Antwerpen en Limburg, telde de Kempen meer dan honderdvijfentwintig duizend hectaren onontgonnen gronden die voor het merendeel eigendom waren van diverse gemeenten.

In de jaren veertig van de negentiende eeuw zocht de regering naar mogelijkheden om dit heidegebied in cultuur te brengen. Om een irrigatie van deze vruchtbare gronden makkelijker te maken werd een net van bevaarbare waterlopen aangelegd die Maas en Schelde met elkaar verbinden. Ook worden diverse wetten uitgevaardigd die een herwaardering van de Kempen moeten aanmoedigen. De voornaamste hiervan zijn: de wet van 24 maart 1847 betreffende ontginning van braakliggende gronden en de wet van 27 april 1848 betreffende de irrigatie. Van dan af aan beginnen vele grootgrondbezitters met een planning om tot een systematische ontginning van de Kempense heide te komen.

In 1898 wordt de Cimenterie et Briqueteries de Raevels S.A. gesticht en wordt er machtiging verleend voor de oprichting van een cement- en steenfabriek langs het pas gegraven kanaal. In 1900 wordt er gestaart met de bouw van de fabriek.

De volgende zeven aandeelhouders brengen het kapitaal van 1.050.000 frank samen.

Emsens Alphonse - 400 000 fr., Emsens Paul - 200 000 fr., Emsens Stanislas - 200 000 fr.,

Emsens Albert - 100 000 fr., Beauduin Jules - 50 000 fr., Cassiers J. - 50 000 fr.

De broers Emsens brengen 85 % van het kapitaal in. Men zal daarom terecht spreken over de fabriek van “Emsens”. De familie woont in Antwerpen en verwerft er haar kapitaal als handelaar in kruiden (koloniale waren), later specialiseren ze zich in suiker. De aanwezigheid van een wereldhaven in de stad zal hieraan niet vreemd zijn. Ze zijn echte handelaren, meer nog ondernemers. Ze hebben het lef en een neus voor zaken doen.

Joannes Franciscus Emsens

(Lille 18/05/1750 – Antwerpen 01/01/1830)

X Anna Elisabeth Aerts

(Gierle 1752 – Antwerpen 01/11/1788)

Wonende te Antwerpen

Beroep : handelaar in kruiden

Joannes Baptist Emsens

(Antwerpen 23/10/1784 – Antwerpen 14/02/1838)

X Anna Regina Peeters

(Antwerpen 04/02/1791 – Antwerpen 16/10/1849)

Wonende te Antwerpen

Beroep : handelaar in suiker

Joannes Florentinus Ferdinandus (Florent) Emsens

(Antwerpen 01/04/1822 – Brussel 20/03/1886)

X Idalina Maria Josephina Cassiers

(Antwerpen 21/07/1820 – Antwerpen 12/08/1902)

Wonende te Arendonk

Beroep: handelaar in suiker

Arendonk: kasteel familie Emsens op Den Tip

In de Kempen beschikken de Emsens over enkele duizenden hectaren (waardeloze) heidegronden tussen Lommel (Blauwe Kei) en Turnhout. Ze zijn dan ook bijzonder verheugd dat er een kanaal wordt aangelegd. Ze zijn ook actief in de witzandwinning te Mol en zorgen er voor om alle gronden in zandwinningsgebied langsheen het kanaal in handen te krijgen. Ze beginnen aan de uitbouw van een zakenimperium vanuit Lommel: hout, zandwinning, glas, eterniet, cement- en steenfabrieken (Ravels en Lommel), steengroeven... Ze stellen met plezier vast dat erin de Noorderkempen op hun gronden kleilagen worden aangetroffen. Ze beslissen snel om dit geluk te consolideren. Het vereiste kapitaal wordt samengebracht voor de oprichting te Ravels van een cement- en steenfabriek. Ze plantte deze neer op de grens met Oud-Turnhout.

Wie waren nu deze aandeelhouders?

Laat ons de **familie Emsens** even bekijken.

Albert Marie Joseph Bernard Emsens wordt te Antwerpen geboren op 24 maart 1850 en overlijdt te Brussel op 25 mei 1931. Hij geeft als beroep op: handelaar. Hij huwde Jeanne Mathilde Portig, geboren rond 1849 en te Brussel overleden op 12 mei 1925. Zij kregen samen vier kinderen: Coralie Marie Mathilde (1879-1940), Madeleine (1882-1944), Fernand (1886-1950), Marthe Ida Marie (1891-1971).

Paulus Petrus Maria Alphonsus Emsens wordt te Deurne geboren op 31 augustus 1851 en overlijdt te Wouw (NL) op 6 augustus 1927. Hij huwde met Anne Marie Josephina Adam, geboren te Luik op 19 oktober 1856 en overleden in 1951. Anne oefende geen beroep uit. Zij kregen drie kinderen: René (± 1888-1941), Germaine Marie Marguérite (1890-1971) en Hélène Marie Louis (1891-1967). Paulus heeft als beroep: Suiker-, steen- en eterniethandelaar. Hij is bosbeheerder en eigenaar van "De Wouwse Plantage" en zal hieraan de meeste tijd besteden. Hij is wel mee ingestapt in de cement- en steenfabriek, maar zal anderzijds ook de activiteiten van zijn voorvaders als handelaar in suiker verderzetten.

Stanislas Marie Pierre Ferdinand Emsens wordt geboren te Deurne op 28 juni 1853 en overlijdt te Lommel op 13 oktober 1912. Hij huwt met Maria Augustina Laureys, geboren te Sint-Jans-Molenbeek op 19 augustus 1859 en overleden te Lommel op 21 juni 1919. Zij krijgen twee kinderen: Ferdinand Joseph Stanislas (1886-1946) en Walter Désire (1895-1957). Naast zijn beroep als handelaar is hij ook voorzitter van de Belgian Silica Company (zandwinning) en de S.A. Elsense Immobilier (immobiliën).

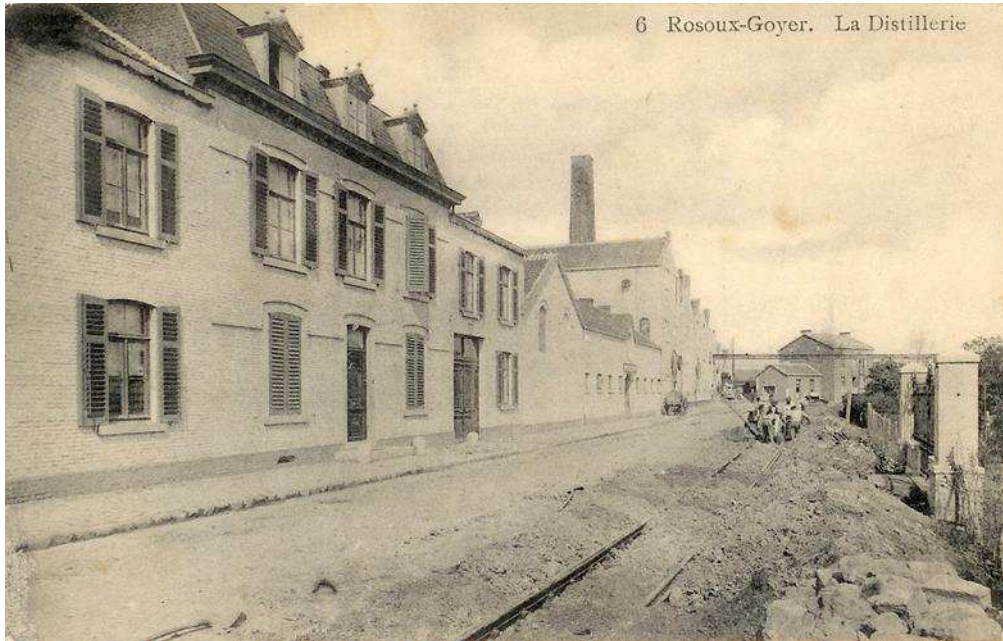
Eind negentiende eeuw kocht Stanislas zevenhonderd hectaren grond in de buurt van Mol-Rauw. Bij de uitgraving van het Kempens kanaal was er wit zand ontdekt en dat bleek van een uitzonderlijke kwaliteit. Emsens was de eerste die in 1896 een gemechaniseerde zandgroeve opende.

Alphonse Marie Etienne Augustin Florent Emsens werd geboren te Schoten op 26 februari 1856 en overleed te Brussel op 2 februari 1921. Hij huwt op 25 juni 1890 te Lorient (Fr) met Alexandrine Marie Montrelay, geboren te Lorient (Morbihan) op 29 oktober 1869. Ze overlijdt te Brussel op 25 februari 1956. Zij kregen zeven kinderen: Marguérite Marie Ida Octavie (1891-1975), Germaine Marie Thérèse (1892-1989), Paul Leon Marie (1893-1916), Jean Florent Joseph (1895-1976), Jacques (1897-), Alphonse (1898-) en André Jules Camille Marie Joseph (1900-1992). Germaine huwde met Georges Voortman (1889-1956). De familie Voortman had ook vele (klei)gronden langsheen het kanaal en te Hoogstraten. André Emsens is medeoprichter van de N.V. E.N.C.I. (Eerste Nederlandse Cement Industrie). Ook Henri De Vel (La Bonne Espérance) en Martin Verbeeck (C.B.R.) waren mede-stichter van E.N.C.I. NV. Als beroep van Alphonse lezen we: industrieel, stichter Eternit. Alphonse ontving ook het ereteken van Officier in de Leopoldsorde met gouden streep (rayure).

Laat ons de **familie Beauduin** even bekijken.

Jules Joseph Godfroid Beauduin werd op 12 juni 1841 te Roost-Crenwick geboren en bracht er zijn jeugd door op de boerderij van zijn vader Jean-Joseph (1790-1861). Hij trouwde in 1870 Rose Zoé Boxus, geboren te Latinne (Luik) op 11 augustus 1842 en overleed in 1911. Het echtpaar betrok het herenhuis palend aan de suikerfabriek aan het station van Roost-Jeuk en liggend op het grondgebied van Jeuk, vlakbij de taalgrens. Dit huis is in Jeuk beter gekend als de directeurswoning. Jules Joseph Godfroid overleed er op 20 juli 1920.

Directeurswoning nabij de suikerfabriek te Roost-Jeuk

De oudste broer van Jules Godfroid, Jean-Joseph Beauduin (1838-1904), richtte samen met enkele landbouwers de suikerfabriek te Roost op. Jules Godfroid werd al vrij snel als directeur aangesteld. Het station en de suikerfabriek bracht met zich mee dat er een nieuw gehucht ontstond met o.a. een herberg, een zaadhandel en een molen. Het gehucht kreeg de naam "Jeuk-statie", ook wel "Roost-statie" genaamd. In de suikerfabriek werden bieten aangebracht met paard en kar, vanaf 1911 werd eveneens beroep gedaan op wagons die werden vervoerd via het tramspoor. Jean-Joseph was burgemeester van Rosoux-Crenwick (provincie Luik, Rosoux-Crenwick (Roost-Krenwik is een fusie van de gemeenten Rosoux en Crenwick. In 1977 opgegaan in de grotere fusie gemeente Berloz) .

Het werd een succesverhaal. De suikerfabriek zou de stageplaats worden voor een generatie Beauduins in de wereld van de bietenteelt en de suikernijverheid. Na de dood van Jean Joseph richtten zijn erfgenamen een fabriek en handel in meststoffen op "J.J. Beauduin & Fils". In 1920 kochten ze het veevoederbedrijf (voeder op basis van stro en melasse) van hun buurman en integreerde het samen met de activiteiten van de maatschappij Beauduin in de NV "l'Industrie Agricole" en bouwden dit verder uit met negen filialen. Wegens een gebrek aan investeringen en een grote aangroei van aandeelhouders die niet allemaal geïnteresseerd waren werd het bedrijf in 1989 een onderdeel van S.A. Rosier en hergroepeerde binnen de S.A. Rosalco.

Ook Jules Godfroid Beauduin had grootse plannen. Hij kocht in 1905 het kasteel van Genoelselderen en de daar aanpalende imposante vierkanthoeve met percelen bouwland. Zoals zijn vader wilde hij het industriële met het landbouwleven combineren. Genoelselderen werd zijn tweede stek.

Jules Lucien Louis Beauduin was het derde kind van het echtpaar Jules Joseph Godfroid Beauduin en Rose Zoé Boxus. Het echtpaar kreeg in totaal negen kinderen, die alle te Jeuk geboren werden.

1. Louis Jules Joseph (1870-1936)
2. Victor Jules Joseph (1872-1944)
3. Jules Lucien Louis (1874-1949)
4. Abel Victor Jules Marie (1876-1894)

5. Florent Emile Jules (1879-1944)
6. Marie Julia Gertrude Elise (1880-1916)
7. Elise Julie Marie Odile (1883-1899)
8. Julia Marie Léonie Joséphine (1884-1936)
9. Zoé Marie Louise Julie (1890-1950)

Jules Lucien Louis Beauduin werd geboren te Jeuk (Limburg) op 6 september 1874 en overleed te Genoelselderen op 7 oktober 1949. Jules Lucien Louis Beauduin huwde op 17 augustus 1909 Marie Thérèse Florence Preud'homme, geboren op 21 februari 1887 en overleden op 26 april 1976, dochter van industrieel Jules Preud'homme (1864-1934) en Marie Antoinette Caroline Prion (1865-1923). Hij werd vader van vier kinderen. De oudste drie werden te Visé geboren, de jongste zag het levenslicht te Genoelselderen.

1. Marie Thérèse Julie Odile (1910-1996)
2. Jules Marie Victor (1912-1995)
3. Paul Abel (1913-1989)
4. Marie Rose Emilie Caroline Jeanne (1921-2002)

Van deze familie zijn Jules Godfroid Beauduin, zijn zoon Jules Lucien en zijn kleinzoon Paul Abel belangrijk voor het kasteel van Genoelselderen.

Het kasteel van Genoelselderen behoorde door de jaren heen aan verschillende families toe. Vanaf 1869 was het landgoed in het bezit van de familie Gilain uit Tienen, die het in 1905 verkocht aan Jules Godfroid Beauduin. Het kasteel bleef eigendom van de familie Beauduin tot 1991. Toen werd het gekocht door de huidige eigenaar, de Nederlandse familie van Rennes, die het kasteel omvormde tot een wijnkasteel. Vermeldenswaardig waren de oude loofbomen op het kasteeldomein en het aanpalende "grooten bosch". Eiken met een omtrek van 1m50 tot 2m60 waren geen uitzondering, deze waren zeer gegeerd door kuipers en timmerlieden.

Dat de eerste kennismaking in 1905 met de nieuwe kasteelbewoners een succes was, lezen wij in het "Algemeen Belang" van 24 juni 1905: *"Deze week zullen schoone volksspelen in deze gemeente gegeven worden, begunstigd met groote prijzen. door de nieuwe bewoners van 't oud kasteel van Genoels-Elderen, dat door een prinsbisschop van Luik gebouwd werd. Maandag om 3 ure groote ruitersstoet en ringsteking te paard. Dinsdag om 3 ure groote en vermakelijke volksspelen. De bevolking van Genoels-Elderen is ten zeerste ingenomen met den nieuwen kasteelheer en zijne zoo liefdadige dame, om de schoone edelmoedigheid waarvan beiden zoo voorbeeldige getuigenis geven."*

De kasteelhoeve, die al in de zestiende eeuw vermeld wordt, is nog steeds eigendom van de familie Beauduin en heeft tot nu toe ook zijn agrarische functie behouden. De huidige bewoner is een achterkleinzoon van Jules Godfroid Beauduin.

De vier kinderen van Jules Godfroid Beauduin brachten hun prille jeugd door te Jeuk en Roost. Jeuk met zijn suikerfabriek en Roost waar het landbouwbedrijf steeds verder uitbreidde. Zo bood in 1895 de "Magasin

d'Epicerie, Merceries et Liqueurs", in de Naamsestraat te Sint-Truiden "Beurre de Hesbaye superfin" van de "Ferme J. Beauduin de Rosoux" aan. Zaken doen niet enkel onder de kerktoeren...

kasteelboerderij van Genoelselderen (bron: <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/36875>)

Jules Lucien Louis trad in de voetsporen van zijn vader Jules Godfroid. Ook hij kreeg de microbe van “de biet” te pakken en werd directeur van de suikerfabriek te Visé. Hij vestigde zich, zoals zijn vader, in de woning naast de suikerfabriek langs de “quai du Hallage” nr. 17 te Visé. Dit herenhuis gelegen aan de Maas is voor de inwoners van Visé beter bekend als “Devant le Pont”.

Devant le Pont te Visé

(bron: <http://www.arquebusiers.be/1926/dlp-quai-1904.jpg>)

Jules Lucien, verhuisde, na de dood van zijn vader in 1920, naar het kasteel van Genoelselderen, dat zijn hoofdkwartier werd. Naast zijn directeursfunctie in het suikerfabriek te Visé, zat hij ook in het bestuur van de suikerfabrieken van Jeuk, Ambresin en Trognée en van de steengroeve “Carrières des Bois” te Anthistes. Deze groeve telde rond 1910 een achthonderdtal arbeiders. Ook de bankwereld was voor Jules Lucien niet onbekend. Hij was lid van het Discontokantoor van de Nationale Bank te Tongeren. Officiële erkenningen bleven niet uit. Hij werd ridder in de Leopoldsorde en ridder in de Kroonorde.

In Genoelselderen ging het landbouwgebeuren zijn gang. Naast akkerbouw was er vee, neerhofdieren en trekpaarden. Het waren paarden met stamboom, de gekeurde hengst “Garnement” gekend van zijn talrijke premies ... stond ter dekking bij Jules Beauduin te Genoelselderen. Bosbouw was ook een van de activiteiten op het domein. Een voorname plaats kreeg de jacht.

Jules Lucien was actief in het lokale verenigingsleven. Zo was het kasteelpark de vaste plaats voor kermissen, volksspelen, start en aankomst van wielervedstrijden. Fanfares luisterden de feestelijkheden op en dit alles met steun van de kasteelheer.

De verankering in Genoelselderen had als bekroning het burgemeesterschap. In 1922 werd Jules Lucien Louis Beauduin tot burgemeester benoemd. Hij zou dit ambt blijven bekleden tot een paar jaar voor zijn dood, doch met een korte onderbreking tijdens de oorlogsjaren. Zijn echtgenote Mariette Preud’homme was gedurende vijfenveertig jaar voorzitter van de “Kommissie van Openbare Onderstand”.

De kinderen van Jules Lucien Louis Beauduin zorgden in de keuze van een huwelijkspartner voor een trendbreuk. Zij gingen op zoek naar een geschikte partner buiten Haspengouw, zelfs in het buitenland. De oudste dochter Marie Thérèse trouwde in 1937 met Senioutovitch-Berejny, een ingenieur-directeur in Congo. De zonen Jules Marie Victor en Paul Abel vonden de ware in Luxemburg en Marie Rose verhuisde naar onze hoofdstad Brussel.

Daar heb je vrienden voor!

Jules Lucien Louis Beauduin werd in 1908 medeoprichter van S.A. Cimenterie et Briqueteries de Raevels. Jules kocht aandelen ter waarde van 50.000 fr op een totaal kapitaal van 1.050.000 fr.

Hoe komt Jules er toe om aandelen te kopen?

De contacten tussen de families Emsens en Beauduin zullen er wellicht zijn geweest van huize uit aangezien hun voorvaders allen handelden in suiker. Zowel Joannes Franciscus Emsens was een handelaar in koloniale waren (o.a. suiker); zijn zoon Joannes Baptist Emsens was handelaar in suiker en ook diens zoon Joannes Florentinus Ferdinandus (Florent) Emsens was een handelaar in suiker. De zoon van deze laatste, Paulus Petrus Maria Alphonsus was naast handelaar in suiker ook nog handelaar in steen en eterniet. Vermoedelijk werden vanuit deze contacten de families goed bevriend en volgde hieruit de wederzijdse participaties want Jules Beauduin kocht aandelen van S.A. C.B.R.

Paulus Emsens was de broer van Alphonse en Stanislas. De familie Emsens ligt aan de basis van N.V. C.B.R. (Cimenteries et Briqueteries Réunies) en NV Eternit.

N.V. C.B.R. is in 1922 ontstaan als een samengaan van volgende bedrijven:

Cementfabriek & Steenbakkerij La Bonne Espérance	Turnhout & Lixhe
Cimenteries et Briqueteries de Raevens	Ravels
North's Portland Cement and Brick Works	Beerse
Cimenteries du Niel et du Rupel	Niel
Cimenteries de Mons	Bergen
Cimenteries de Loën	Loën

**Scheikundige
MESTSTOFFEN.**

GEBROEDERS ESENS,
te Ravels, brug 7, bij Turnhout.

Bijzondere meststoffen voor
klaver, koren, haver, weiden,
aardappelen, enz., enz.

Alle levering van enkelvoudige of samen-
gestelde stoffen zal van eene factuur voorzien
zijn; deze zal den naam en de hoeveelheid
per honderd opgeven van ieder vruchtbaar-
makend hoofdbestanddeel.

De meststoffen voor klaver moeten voor het
best op het einde van februari of in het begin
van maart verspreid worden.

De andere in het begin van de maand april.

N. B. Men kan insgelijks zich begeben bij:
Eduard Van Mechelen,
op den Tip, ARENDONCK.

120

De NV C.B.R. had in 1910 reeds de meerderheid van aandelen in La Bonne Espérance overgenomen van de familie Emsens. De familie had naast haar fabriek te Ravels/Turnhout ook een fabriek te Lixhe (Visé). Leden van de familie Emsens sprongen wellicht regelmatig eens binnen bij Jules Beauduin in zijn woning "devant le pont" wanneer zij op bezoek waren in hun cementfabriek te Lixhe of stopten op de terugreis even in het kasteel van Genoelselderen of de directeurswoning te Jeuk. Of betrokken de Gebroeders Emsens ook meststoffen van de fabriek J.J. Beauduin Fils voor hun handel in meststoffen aan de Vaart te Ravels? Of was hun liefde voor het paard een gemeenschappelijke troef? Zij waren in ieder geval beiden kasteelheren: ook hierover konden ze wellicht wel een boompje opzetten.

Anderzijds kocht Paulus Petrus Maria Alphonsus Emsens ook aandelen van SA Raffinerie Tirlemontoise.
Vrienden die mekaar verder hielpen!

Advertentie in De Kempenaar 6 april 1889

Suikerraffinaderij van Tienen

Op 16 mei 1836 ontvangt de stad Tienen bouwaanvragen voor twee nieuwe suikerfabrieken. Eén van Joseph Vandenberghe de Binckom, wiens fabriek later zal uitgroeien tot de Tiense Suikerraffinaderij, en één van Henry Vinckenbosch. Met deze twee suikerfabrieken komt het totaal in België op dat moment op zesendertig. Tegen 1843 produceren die samen zowat drie miljoen kilogram suiker per jaar. In 1849 verkoopt Joseph Vandenberghe de Binckom zijn suikerfabriek aan Henry Vinckenbosch voor de vorstelijke som van 125.000 Belgische Frank. Tijdens de jaren nadien worden nog verschillende suikerfabrieken opgestart: Genappe, Wanze en Lebbe.

Op 17 september 1887 wordt de Tiense Suikerraffinaderij opgericht als naamloze vennootschap. Zij legt zich toe op de raffinage van suikerbiet tot suiker, met vestigingen onder meer in Tienen en Wanze. In 1886 hadden de industriëlen en broers Paul (1851-1917) en Frantz (1855-1914) Wittouck de suikerfabriek in Wanze gekocht. In 1894 namen ze ook de fabriek van Tienen over van de familie Vinckenbosch en brachten ze beide bedrijven samen.

Victor François Joseph Beauduin wordt geboren te Roost-Krenwik op 13 april 1845 en overlijdt te Elsene op 9 november 1904. Victor was doctor in de rechten en nijveraar. Hij volgde in 1874 Hendrik Vinckenbosch op als directeur van de Suikerfabriek Vinckenbosch en Co, de latere Suikerraffinaderij van Tienen. Hij was de vertrouwensman van de hoofdaandeelhouders, de familie Wittouck.

Victor werd een eerste maal verkozen als gemeenteraadslid op 29 oktober 1878. Op 4 februari 1892 werd hij burgemeester van Tienen. Kort na elkaar waren burgemeester Louis Vinckenbosch en eerste schepen (in de hoedanigheid van waarnemend burgemeester) Emile Pardon overleden en de Liberale Associatie deed beroep op Beauduin om de leiding te nemen. Hij bleef het burgemeestersambt bekleden tot aan zijn dood. Hij werd ook senator voor de Liberale Partij. Tijdens zijn burgemeesterschap toonde Victor Beauduin onder meer belangstelling voor het technisch onderwijs en voor de opleiding van de arbeiders. Hij was medeoprichter van de Nijverheidsschool van Tienen (1903). In 1908 werd zijn naam gegeven aan de Tiense Beroepsschool, het 'Institut Victor Beauduin'. In 1969 werd het instituut hernoemd tot Provinciaal Instituut voor Technisch Onderwijs (PITO).

Victor was de jongste zoon van Jean Joseph Beauduin (1790-1861) en diens vierde vrouw, Anne Gertrude Purnal (1807-1871). Victor was op 1 augustus 1874 te Walshoutem gehuwd met Marie Adèle Elisabeth Pierco, geboren te Walshoutem op 15 juni 1856 en overleden te Tienen op 2 april 1884. Hij huwde een tweede maal met Delphine Raeymaekers (1858-1887). Hij kreeg drie kinderen bij zijn eerste en nog één kind bij zijn tweede vrouw. Hij woonde in het grote patriciërshuis De Tinnen Schotel op de Markt van Tienen.

De Tinnen Schotel

Herberg 'De Tinnen Schotel'

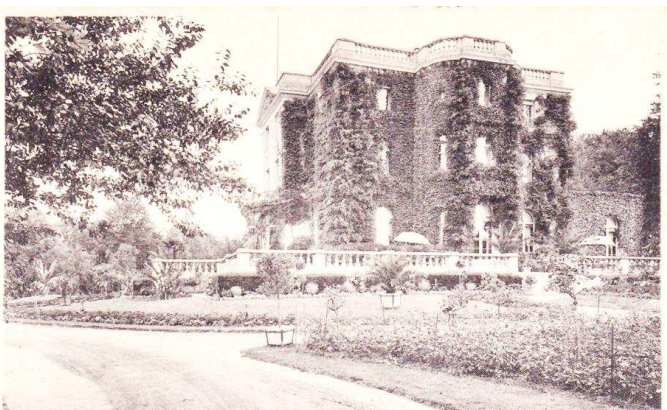
(bron: https://nl.wikipedia.org/wiki/De_Tinnen_Schotel#/media/Bestand:TinnenSchotelTienen2.jpg)

De voormalige herberg was reeds in de 16de eeuw bekend onder de naam de 'Scheuleer' of de 'Schotel'. In de achttiende eeuw dook ook de benaming 'Hôtel d'Autriche' op. De eigenaar Pierre Goossens beschreef deze herberg toen als een gebouw met een stijlvolle gevel, een grote toegangspoort en hoge vensters. De huidige voorgevel wordt bepaald door de verbouwingswerken die in 1830 door de architect Philippe Robbiets werden uitgevoerd.

Thans is het een dubbel huis in Lodewijk XVI-stijl. Door de eeuwen heen bood de herberg onderdak aan enkele notoire gasten: o.a. Napoleon, Mozart, Wellington en Blücher. Toen de nieuwe spoorverbinding Brussel-Luik (1837) de stad aanded en niet via het centrum passeerde, verloor dit centraal gelegen logementshuis sterk aan belang. Vooraleer men de herberg ombouwde tot de luxueuze privéwoning van burgemeester en industrieel Victor Beauduin was hier een tijdje een ijzerhandel gevestigd.

In 1908 werd beslist om de woning om te bouwen tot een school, het 'Institut Victor Beauduin', later het Provinciaal Instituut voor Technisch Onderwijs. In 1986 verhuisde deze school naar een andere locatie en werd in het gebouw de stedelijke dienst voor cultuur en de stedelijke academie voor muziek, woord en dans ondergebracht.

Lucien Beauduin

Lubbeek Château Leenberg

Henri Joseph (Lucien) Beauduin, zoon van Victor Beauduin en Marie Pierco wordt geboren te Rossoux-Crenwick op 20 mei 1869. Hij zal te Lubbeek overlijden op 31 maart 1946. Hij huwde Emélie (Emilie) Thérèse Antoinette Philippine Laure Minten, geboren te Leuven op 8 september 1875 en overleden te Lubbeek op 21 juli 1959. Zij kregen vier kinderen. Hij was directeur van de 'Raffinerie Tirlemontoise' (Tiense Suikerraffinaderij) en vanaf 1914 afgevaardigd bestuurder.

Hij was van 1921 tot 1939 liberaal senator en zal zoals zijn vader burgemeester zijn, maar wel van Lubbeek, van 1939 tot 1946. Tussen 1911 en 1930 kocht hij meer dan honderd hectare grond aan op de Leenberg, de Verloren Hoek, de Gertrudendries en het Brakemveld in het oosten van Lubbeek, op de grens met Binkom. Het landschap dat Beauduin voor zichzelf en zijn naaste familie in twee etappes uitbouwde, is een voor de regio uniek voorbeeld van een 'totaalsite', een min of meer zelfvoorzienend Arcadia, waarin elk onderdeel zowel functioneel als esthetisch werd doordacht. Hij zal er zijn eigen optrekje neerzetten, een kasteel-villa.

De Tiense Suikerraffinaderij behoort sinds 1989 tot de Duitse groep Südzucker. Haar bekendste producten zijn het "harde klontje" en de "Cassonade Graeffe". Het bedrijf verwerkt jaarlijks drie-en-half miljoen bieten, afkomstig van vijfduizend landbouwers. Meer dan zeshonderd werknemers fabriceren hiervan vijf- tot zeshonderd ton suiker. De Tiense Suikerraffinaderij genereert een omzet van nagenoeg één miljard euro.

HENGSTEN.

Eerste premie van 1000 frs. aan de heeren Caron en Emsens, te Raevels, voor hunnen hengst van 3 jaren, metende 1 m. 61, kastanjebruin, twee witte achtervoeten, onderbroken blessen op den kop.

Tweede premie van 750 fr. aan zelfde heeren voor hunnen hengst van 5 jaar, metende 1 m. 64, donkerbruin, witte linkervoet, ster voor den kop.

Zoals de familie Emsens met z'n allen steeds in de grond aan het wroeten waren (klei en zand), zo hield de familie Beauduin zich gedurende generaties zoet met suiker. Kasteelheren en grootgrondbezitters bleven ze beiden met aandacht voor goede trekpaarden en vooral steeds op zoek naar zakelijke opportuniteiten.

De Kempenaar 19 november 1892

De twee overige aandeelhouders, de heren R. en J. Cassiers, waren handelaren respectievelijk te Antwerpen en Schaarbeek. Hen moeten we zoeken in de familiekring van de familie Emsens. Joannes Florentinus Ferdinandus (Florent) was immers gehuwd met Idalina Maria Josephus Cassiers.

Maar waar is nu de link tussen het cement uit Ravels en het Tienens suikerklontje?

Er zijn wel meerdere linken terug te vinden. Het zijn twee families die ondanks hun eenvoudige afkomst er toch in geslaagd zijn om tot de rijken van het land te gaan behoren.

Wellicht was Jules Joseph Godfroid Beauduin in 1898 medeoprichter van SA Fabrique de Ciment Portland et Briqueteries de Raevels. Als 57-jarige en directeur van het Suikerfabriek van Rosoux had hij hiertoe wellicht de middelen, terwijl zijn zoon Jules Lucien Louis als 24-jarige hierover wellicht niet beschikte.

Jules Joseph Beauduin had een magazijn voor zijn suikeropslag in Antwerpen, hierdoor leerden ze de familie Emsens, suikerhandelaren te Antwerpen, wellicht goed kennen.

Ze leverden misschien wel suiker aan Emsens of was het omgekeerd?

De gebroeders Emsens (Paulus en Stanislas) hadden langs de Vaart in Ravels een handel in meststoffen. Jean Joseph Beauduin was medestichter van het suikerfabriek te Roost en tevens ook een fabrikant (SA Rosier) en handelaar in meststoffen.

SA Fabrique de Ciment Portland et Briqueteries de Raevels had een tweede vestiging in Lixhe (Visé). De familie Beauduin had haar connecties in het Suikerfabriek van Visé. Jules Lucien Louis wordt er directeur. Volgt Paul Emsens voor zijn familie hun inbreng in het Cementfabriek te Lixhe op en leert hij zo Jules Lucien (goed) kennen?

Paul Emsens wordt aandeelhouder (medeoprichter ?) van SA Raffinerie Tirlemontoise.

Naast het feit dat ze beiden grootgrondbezitters en industriëlen waren, een handel in meststoffen en een bedrijf gelegen langs een kanaal hadden, waren de beide families ook kasteelheer en paardenliefhebbers. Verder waren zij zeer godsdienstig en sociaal geïnspireerd. Verenigingen konden steeds op hun steun rekenen. Zo was het kasteelpark van de familie Beauduin de vaste plaats voor kermissen, volksspelen, start en aankomst van wielervedstrijden. Fanfares luisterden de feestelijkheden op en dit alles met steun van de kasteelheer.

Groote Ringsteking te Paard
te Raevens
op **MAANDAG 11 SEPTEMBER**
kermis te Raevens (Eel)

Met welwillende medewerking van het Gemeentebestuur en van de heeren Emsens.
Menigvuldige prijzen bestaande in allerhande paardsgetuig zijn te winnen:
Elk paard mag door niet meer dan door 2 ruiters bereden of gebruikt worden.
De inleg is bepaald op 1 fr. per ruiter.
De mededingers zullen zich aangeven ter herberge van Fr. Heyns en P. Andriessen of bij een lid der Commissie vóór 1 uur namiddag.
Bijeen te komen bij Fr. Heyns « in den Congo » om 2 ure namiddag.
Op maandag 4 september om 2 ure namiddag groote volksspelen op het Gilseinde.
NAMENS DE FEESTCOMMISSIE:
De Secretaris, De Voorzitter,
V. VAN HIMBERGEN, ADR. JANSSENS.

De Kempenaar 2 september 1893

TE ARENDONCK.
Groote Loopwedstrijden op het terrein (Emsens).
Zondag a.s. heeft er dus te Arendonck op het terrein Emsens (Arendonck-Sport) een koers voor beroepssloopers plaats met de medewerking der S. L. C. Turnhout.
Na zijne prachtige overwinning op het terrein te Gheel zal Maes nogmaals willen bewijzen dat hij steeds een der beste is, en ook hoe een Joos, Gorrebeeck, Depauw, Goestouwers enz. zich zullen inspannen; we achten niemand bekwaam Maest te vloeren, te meer daar hij zal aangemoedigd worden door zijn dorpsgenooten. — Er heerscht een groote belangstelling in de omliggende gemeenten en men verwacht een groote toeloop van volk, daar ook vele Nederlanders de verplaatsing zullen doen om Maes aan het werk te zien. Het programma bevat 15 Klm en 3 Klm aflossing.
Een autobus zal de deelnemende loopers te Turnhout komen afhalen. Vertrek aan het lokaal der club, Statiestraat Nr 4. Begin der koers te 3 uren.

De Kempenaar 29 juni 1930

— Voor de aanstaande gemeentekiezing te Arendonck zal er strijd zijn tusschen vier lijsten zonder politieke kleur. Er moet voorzien worden in de vervanging van 4 raadsleden, die sedert de laatste kiezing overleden zijn.
De eerste lijst bevat de namen van 2 uittredende leden: heeren Peeters, burgemeester, en Van Gool, raadslid, en 4 nieuwe kandidaten: heeren Claessens A., winkelier, Lenaerts Laurent, sigarenfabrikant; Lens Hendrik, rentenier, en Segers Pieter, landbouwer.
Op de tweede lijst komen voor: Emsens Alfons, nijveraar; Poot Theophiel, notaris; Raeymaeckers Frans, brouwer, en Verhoeven Lod., geneesheer. Op de derde lijst: Van Gool Domien en Wouters Hendrik, fabriekswerkers. Op de vierde: Van Beneden Pieter, winkelier.

De Kempenaar 7 oktober 1911

Ook op de gulheid van de familie Emsens konden de verenigingen steeds opnieuw rekenen, was het nu voor prijzen voor een ringsteking te paard of om haar terreinen ter beschikking te stellen voor een loopwedstrijd, nooit werd er tevergeefs aangeklopt.

Misschien lag hun gul- en gastvrijheid hiertoe wel in het feit dat zij politiek actief waren. Zowel Victor François Joseph Beauduin (Tienen) als Henri Joseph (Lucien) in Lubbeek plukten hiervan de vruchten en werden beiden zowel burgemeester als senator. De ambities van Alphonse Marie Etienne Augustin Florent Emsens reikten wellicht niet zo ver. Alfons Emsens behaalde bij de gemeenteraadsverkiezingen van 1911, 763 stemmen, ruim

voldoende om verkozen te zijn. Hij legde als raadslid de eed af op de gemeenteraad van Arendonk op 29 januari 1912. Hij kreeg een mandaat voor een periode van acht jaar. Opmerkelijk is dat hij blijkbaar maar zelden deelnam aan de vergaderingen, zoals blijkt uit de verslagen van de Arendonkse gemeenteraad.

Bronnen:

Bouwen op zand. Geschiedenis van Sibelco en haar mineralen. 2014, SCR-Sibelco NV
De familie Beauduin, ondernemers met Jeukse wortels, Georges Jadoul, 2020, Heemkundige kring Ginkelom
Jo Lommelen, voorzitter Molse Kamer voor Heemkunde
Heemkring Als Ice Can (Arendonk)
Heemkundige Kring Libbeke (Lubbeek)
La Famille Beauduin, BiB Waremmes
Geneanet
Eigen documentatie

Familie Lemmens uit Ravels, slachtoffers van de Tweede Wereldoorlog

Aloïs Lemmens en Luc Andries

Aloïs Lemmens in Ellrich bij het monument van de stad Leuven

Zoek de gelijkenissen of verschillen met de Russisch-Oekraïense oorlog, Gazet van Antwerpen van 10 mei 1940

in het kader van de 75 jaar vrede na WO II en vooroplopend op de onthulling van een gedenkplaat aan de kerk Sint-Servatius te Ravels, hebben we in het tijdschrift van december 2020 een uitgebreid artikel gepubliceerd over de geteisterden van de Tweede Wereldoorlog uit de dorpen Ravels-Eel en Ravels.

Sedert december 2020 mochten we meer gedetailleerde informatie ontvangen van de familie Lemmens via Aloïs Lemmens. Hiermede gaan we dieper in op het drama dat deze familie was overkomen tijdens de laatste wereldoorlog.

Ondertussen zijn we anderhalf jaar verder en met de vrede gaat het nu plots niet zo goed meer in Europa. Bovendien mogen we niet uit het oog verliezen dat er in de laatste 77 jaren na WO II overal ter wereld oorlogsconflicten aan de gang zijn of geweest zijn.

De verplicht tewerkgestelden

Reeds in de zomer van 1940 begonnen de Duitsers met het ronselen van arbeiders naar Duitsland. Zeer aantrekkelijke voorwaarden in geld en natura werden aangeboden. Er was een dagvergoeding van 120 BEF met een speciale toeslag voor de vrouw en de kinderen. Ongeveer 224.000 Belgen trokken op vrijwillige basis naar Duitsland. Uiteindelijk haalden de Duitsers niet het verwachte aantal arbeiders op en werd er geleidelijk aan overgegaan naar de verplichte arbeidsdienst. Zij werden eerst ingezet in België en Frankrijk, nadien ook in Duitsland.

De eerste verordening van 6 oktober 1942 bepaalde, dat de verplichte tewerkstelling in België of in Duitsland, kon opgelegd worden aan alle mannen tussen 18 en 50 jaar en aan ongehuwde vrouwen tussen 21 en 35 jaar. Van overal kwam er protest. Van de secretarissen-generaal, van de rechterlijke macht en van kardinaal Van Roey. Ook koning Leopold III richtte zich op 3 november 1942 tot Hitler om de toepassing van de verordening van 6 oktober 1942 te doen ophouden: *"Mijn geweten verbiedt mij stilzwijgend heen te stappen op het kwaad dat, inzonderheid voor de arbeiders moet voortspruiten uit de verplichting, hun haardsteden, hun akkers, hun fabrieken te verlaten om in volle oorlog hun bedrijvigheid rechtstreeks in dienst van Duitsland te stellen."* De brief besloot met de woorden: *"Ik voeg eraan toe dat de Belgische bevolking van de wegvoeringen 1916-1917 een gruwelijke herinnering heeft bewaard en dat, indien er in een of andere vorm opnieuw moest mede begonnen worden, zij bij de Vlamingen zoals bij de Walen een onuitwisbare haat tegen Duitsland zouden verwekken, onrechtvaardig een volk treft, dat zich niets te verwijten heeft."*

De razzia's in Ravels van 22 op 23 mei 1944

Weimar-Buchenwald, 22 Juni 1944

Nachtrag zur Veränderungsmeldung vom 19.6.1944

Namentliche Aufstellung der -574- Neuzugänge im Block 51 untergebracht:

Schutzhaftlinge:

60001 Arquin, Louis	60051 Van Galen, Johannes
2 Spote, Fernand	52 Schietekat, Robert
32 Braas, Viktor	92 Jardinet, Eugene
33 Ettinger, Roger	93 Abras, Joseph
34 Lemmens, Louis	94 Cavellier, Raymond
35 Mortelmans, Hugo	95 Nizet, Gaston
36 Janssens, Antoon	96 Van Emelen, Louis
37 Debackere, Joseph	97 Van Emelen, Josef
38 Adriaenssen, Arie Jan	98 Theunis, Jan
39 Deresme, Virgile	99 Theunis, Mouris
40 Lemmens, Piter	200 Katschenko, Theodore
41 Leysen, Louis Desire, Joseph	1 Van Emelen, Frans
42 Throuet, Julien	2 Van Hoof, Armand
43 Thonon, Edmond	3 Van Dael, Georges
44 Herman, Constant	4 Cuypers, Marcel
45 Carbotte, Francis Michel	5 Eraets, Jules
46 Monsieur, Raymond Emile	6 Michel, Raymond
47 Boinet, Justin Henri	7 Bloy, Jean-Marie
48 Hendrick, Gaston	8 Van Hoorde, Marcel
49 Boinet, Arthur	9 Pirard, Henri
50 Moreau, Edouard	10 XXXXXX Bacconi, Giacobbe
51 Vincent, Jules	11 Gaion, Eugene
52 Janssen, Josef	12 Siccardi, Francesco
53 Bourgeois, Frans	13 Lovinfosse, Hector
54 De Herdt, Francois	14 Ruffin, Marcel
55 De Herdt, Victor	15 XXXXXX XXXXXX

Lijst van gevangenen die toekomen in Buchenwald in blok 51 met het transport van 19/06/1944. We merken Lemmens Louis (60134) en Piter (60140-Petrus), Deresme Virgile (60139), Leysen Louis (60140-Leopold), Janssen Jozef (60152), Bourgeois Frans (60153) (bron: <https://arolsen-archives.org/en/search-explore/search-online-archive/>)

De nacht van 22 op 23 mei 1944 was wel de zwartste dag in deze zeer donkere periode voor toenmalig Ravels. Vijftien personen werden verklikt. Ze werden tijdens een razzia door de Gestapo en de Feldgendarmarie aangehouden en weggevoerd. Slechts enkelen keerden terug, de anderen stierven in Duitsland. Volgens Maria Van Bourgognie, één van de weggevoerden die het overleefde, werden de vijftien gezamenlijk overgebracht naar de gevangenis in de Begijnenstraat te Antwerpen. Zij werden na 3 weken met het konvooi van 19 juni 1944 naar Duitsland gevoerd.

De vrouwen werden naar Ravensbrück of Bergen Belsen gedeporteerd. De mannen werden naar Buchenwald gebracht, waar ze hun Haftnummer (gevangenennummer) kregen.

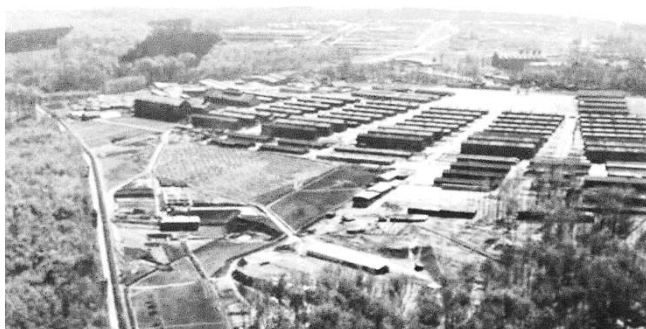
Na enige tijd werden de meesten mannen overgeplaatst naar Aussenlager zoals Dora, Ellrich enzoverder.

Richard Geerts en onderpastoor Jos Rommens werden na enkele weken vrijgelaten in Antwerpen. Dokter Jozef Bourgeois, Felicie Deresme en Maria Van Bourgognie werden in de loop van mei 1945 gerepatriëerd. Felicie en Maria waren lid van de verzetsgroep N.K.B. (meer weten?:

https://nl.wikipedia.org/wiki/Nationale_Koninklijke_Beweging).

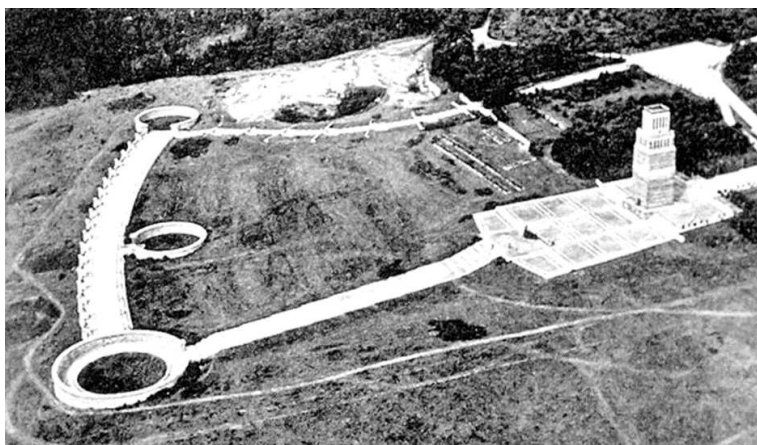
Deze vijf bovenstaande mensen waren de enigste uit Ravels die terugkwamen naar hun familie.

Luchtopname van het KZ Buchenwald einde april 1945 (bron: U.S. luchtverkenning, Nationaal Archief Washington)

Kamp Buchenwald dateert van 1937 om er mensen gevangen te zetten die niet pasten in de NAZI of NSDAP-ideologie. Tijdens de Tweede Wereldoorlog heeft men in Buchenwald en zijn 139 "Aussenlagern" 280.000 mensen gevangen gezet. Bij het einde van de oorlog was Buchenwald het grootste kamp. Meer dan 56.000 mensen sterven ten gevolge van folteringen, medische experimenten en uithongering.

Het herinneringsmonument van Buchenwald op de Ettersberg opgericht door DDR in 1958 (bron: buchenwald.de/74/)

Lemmens Louis (Ludovicus Norbertus): is geboren te Ravels op 24 februari 1926 en hij is overleden in het Aussenlager van Ellrich-Juliushütte op 9 februari 1945. Zijn lichaam werd vervoerd naar K.Z. Mittelbau en er gecremeerd. De stoffelijke resten werden door de SS begraven in een massagraf in het bos naast het crematorium. Het massagraf wordt tegenwoordig aangegeven door het monument dat alle slachtoffers van Mittelbau-Dora herdenkt.

(<https://arolsen-archives.org/en/search-explore/search-online-archive/>) --- Herdenkingsmonument voor alle gedode gevangenen van KZ Mittelbau-Dora bij het crematorium (bron: <https://www.buchenwald.de/152/>)

Hij was de zoon van Petrus. Louis Lemmens en werd op 19/06/1944 gedeporteerd naar het KZ Buchenwald. De SS registreerde hem in de "Haftkategorie Politischer Belgier" met het "Haftnummer 60134". Hij was lid van de verzetsorganisatie Kempisch Legioen (K.L.; meer weten?: https://nl.wikipedia.org/wiki/Kempisch_Legioen). Hij was één van de eerste leden van het K.L. en hij hield zich vooral bezig met het aanwerven van leden in Ravels en omstreken. Hij gaf inlichtingen van militaire aard en maakte propaganda tegen de vijand. Hij werd te Ravels aangehouden op 22 mei 1944.

38

Ondergeteekende, Georges-Henri DUPRET, commandant van het " W.-B. - KEMPISCH LEGIOEN ", te TURNHOUT, bevestigt op zijn woord, dat de verklaring betreffende de werking tijdens de bezetting en bij de bevrijding op dit formulier vermeld door M. *Lemmens Louis* naar waarheid is opgemaakt.

Turnhout, ... 16. 4. 1947.

[Handwritten signature]

Attest van Georges-Henri Dupret

Hij werd overgeplaatst op 07/07/1944 naar Lager Dora (dit was een Aussenlager van KZ Buchenwald). Eind oktober 1944 werd Aussenlager Dora een administratief zelfstandig Konzentrationslager, dat vanaf dan onder de naam KZ Mittelbau verder gaat. Op 01/11/1944 zijn alle gevangenen alfabetisch geregistreerd in het Aussenlager van Ellrich-Jullushütte. Ellrich-Jullushütte was een satellietkamp van het nieuw opgerichte KZ dat ook wel eens Mittelbau 2 of M2E werd geheten.

H.Nr.	Name	Vorname	Geb.Dat.	Einl.Dat.	Bemerkungen
60216	Lerol	Jean	20.1.11	19.6.44	29.10.44 Dora
60063	Levieux	Lucien	19.2.06	19.6.44	29.10.44 Dora
60060	Leyssen	Marie Leopold	31.5.25	19.6.44	29.10.44 Dora/8
60017	Leyeune	Albert	24.3.12	19.6.44	29.10.44 Dora/8
60134	Lemmens	Louis	24.2.26	19.6.44	29.10.44 Dora/8
91775	Leter	Robert	4.6.24	3.10.44	29.10.44 Dora
54393	Lesante	Gustave	6.10.20	23.5.44	29.10.44 Dora
52437	Lejeune	Maurice	6.2.28	14.5.44	1.6.44 Floßenbg.

Lemmens Louis op de lijst van Ellrich-Jullushütte (bron: <https://arolsen-archives.org/en/search-explore/search-online-archive/>)

KL: **BUCHENWALD**

HBNL-Nr.: **00134 B**

Häftlings-Personal-Karte

Fam.-Name: *Lemmens* Oberstellt: _____

Vorname: *Louis* am: _____ an KL.

Geb. am: *24.2.26* in: *Davels* am: _____ an KL.

Stand: *ledig* Kinder: _____ am: _____ an KL.

Wohnort: *Davels, Prov. Antwerpen* am: _____ an KL.

Strasse: *De Conventen* am: _____ an KL.

Religion: *K.B.* Staatsang: *Belgien* am: _____ an KL.

Wohnort d. Angehörigen: *Davels* am: _____ an KL.

Davels w.o. am: _____ an KL.

Eingewiesen am: *19.6.44* am: _____ an KL.

durch: *H. D. Antsel* am: _____ an KL.

in KL.: *Buchenwald* am: _____ an KL.

Grund: *Polit. Belgier* am: _____ an KL.

Verstraft: _____ am: _____ an KL.

mit Verfügung v.: _____

Entlassung:

Grund: _____ Art: _____ Bemerkung: _____

Strafen im Lager:

Grund: _____ Art: _____ Bemerkung: _____

KL-B-44 500.000

Personen-Beschreibung:

Größe: *1,55* cm

Gestalt: *schlank*

Gesicht: *oval*

Augen: *blau*

Nase: *gerade*

Mund: *gut*

Ohren: *groß*

Zähne: *gesund*

Haare: *schwarz*

Sprache: *niederl.*

Bes. Kennzeichen: _____

Charakt.-Eigenschaften: _____

Sicherheit b. Einsatz: *14*

LT.S. FOTO No. *1447*

Körperliche Verfassung: _____

Steekkaart met de gegevens van Louis Lemmens opgemaakt bij zijn aankomst in Buchenwald (bron: <https://arolsen-archives.org/en/search-explore/search-online-archive/>)

Konzentrationslager

Bel.

Anl. 2231
Art der Haft:

Gef. Nr.: 60134 ✓

Name und Vorname: Lemmens Louis ✓
geb.: 24. 2. 1926 zu: Ravels A. Antwerpen (Belgien)
Wohnort: Ravels, Nieuwe, 1024 A. W.O.
Beruf: Fabrikarb Rel.: r.H.
Staatsangehörigkeit: Belgier Stand: ledig
Name der Eltern: val. Fabrikarb. Petrus L. Jiegens }
Maria L. geb. Jiegens } Rasse:
Wohnort: W.O.
Name der Ehefrau: ledig Rasse:
Wohnort:
Kinder: — Alleiniger Ernährer der Familie oder der Eltern:
Vorbildung: 87 Volkssch.
Militärdienstzeit: von — bis
Kriegsdienstzeit: von — bis
Grösse: 155 Gestalt: schlank Gesicht: oval Augen: grün
Nase: gerade Mund: ger. Ohren: gross Zähne: vollst.
Haare: darkbraun Sprache: flämisch
Ansteckende Krankheit oder Gebrechen:
Besondere Kennzeichen: Keine
Rentenempfänger:
Verhaftet am: 22. 5. 1944 wo: Ravels
1. Mal eingeliefert: 19. 6. 44 KL BSW 2. Mal eingeliefert: 19. 6. 44
Einweisende Dienststelle: SB Büssel
Grund:
Parteizugehörigkeit: von — bis
Welche Funktionen:
Mitglied v. Unterorganisationen:
Kriminelle Vorstrafen:
Politische Vorstrafen:

20.10.44 KL Middelburg

Ich bin darauf hingewiesen worden, dass meine Bestrafung wegen intellektueller Urkundenfälschung erfolgt, wenn sich die obigen Angaben als falsch erweisen sollten.

v. g. u.

Der Lagerkommandant

L.T.S. FOTO No. 57 M

Op deze steekkaart stellen we naast zijn lichaamskenmerken vast, dat Louis fabrieksarbeider was en naar school was geweest tot zijn 14 jaar (8 J. Volksschool=8 jaren school). Bron: (<https://arolsen-archives.org/en/search-explore/search-online-archive/>)

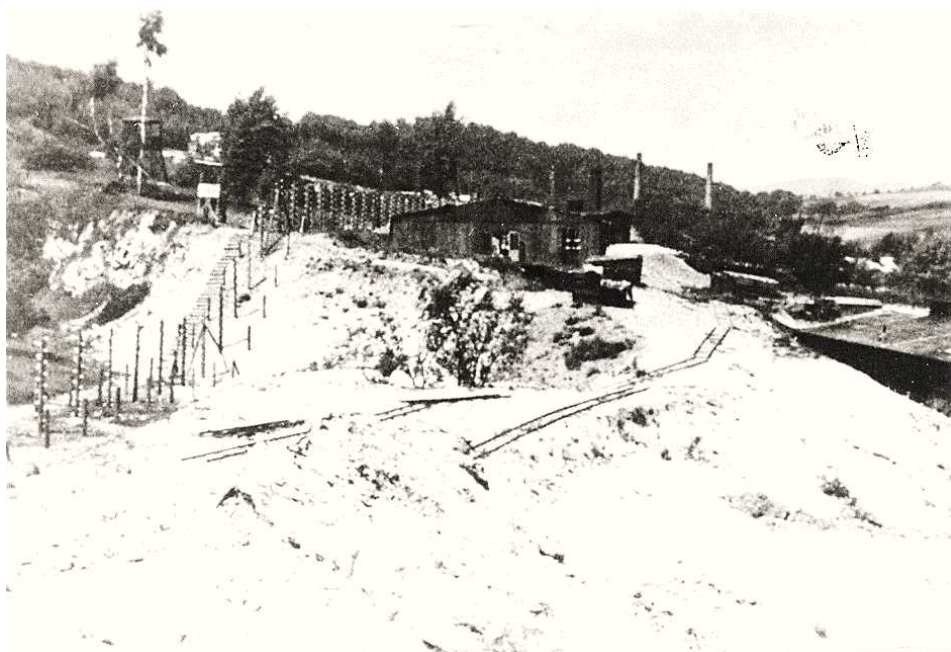
Op de helling naast het crematorium van KZ Mittelbau-Dora heeft de SS de as uit het crematorium laten storten. Het crematorium is gebruikt tussen de herfst van 1944 en april 1945. Er werden ongeveer 5000 lijken gecremeerd (bron: <https://www.gedenkstaetten-uebersicht.de/europa/cl/deutschland/inst/kz-gedenkstaette-mittelbau-dor/>)

Het leven in Ellrich-Juliushütte hield dwangarbeid in. De gevangenen moesten in de berg tunnels maken. Dit was een gevaarlijk werk omdat men nooit wist of de gangen zouden instorten nadat er in de harde

steenlagen met springstof bressen geslagen werden. Het sterftcijfer in dit "Aussenlager" was zeer hoog. Vechtpartijen, uitputtende arbeid, honger, verschillende ziektebeelden en een bedenkelijke verzorging waren de hoofdoorzaken voor het overlijden in de kampen. Daarbij kwam in het kamp van Ellrich voor dat de SS-ers in beschonken toestand de gevangenen als schietschijf gebruikten. Einde 1944 kon het crematorium de massa lijken niet meer verwerken daarom werd er met spoordwarsliggers brandstapels gemaakt waarop de lijken werden "verbrand".

Het kamp Ellrich-Juliushütte met het stationsgebouw, foto is vermoedelijk gemaakt in 1958 (bron: aussenlager.dora.de)

Aussenlager Ellrich-Juliushütte, vermoedelijk 1958 (bron: aussenlager.dora.de)

MINISTÈRE
MINISTÈRE
DE LA DEFENSE NATIONALE
VAN LANDSVERDEDIGING

OFFICE DE LA RESISTANCE
DIENST van den WEERSTAND

N° du dossier : IX/1792
N° van het dossier : 3723

RECOMMANDE — AANGETEKEN.

Ce document ne prouve pas que la qualité de Résistant Armé est acquise. Elle ne l'est que si aucune opposition n'est formulée dans un délai déterminé.

Seule une ATTESTATION délivrée par l'Office de la Résistance prouve que la qualité de Résistant Armé est définitivement reconnue.

de van MINISTÈRE VAN LANDSVERDEDIGING
DIENST VAN DEN WEERSTAND
Rue ... *Coastala 4* ... *straat, n° 4-3*
à *Garochlan - Antwerpen*
le

M (Nom) LEMMENS (Prénoms) LOUIS
(Naam) (Voornamen)

rue Nieuwe Wijk 24 n° ... à Ravels
straat , n° , te

Province de Antwerpen

Résistant isolé (1). Membre du Groupement de la Résistance (1) W.B. FIDELIO
Afzonderlijk Weerstander. Aangesloten lid van de Weerstandsgroepering

Par décision de la Commission de Contrôle, j'ai l'honneur de vous informer que la reconnaissance de la qualité de résistant armé vous a été accordée (1) refusée (1) en
ning als gewapend Weerstander werd toegestaan — verworpen — ter

séance du 29/6/1948 194...

ANTWERPEN le 7/7/1948 194...

Pour le Président de la Commission,
Voor de Voorzitter van de Commissie,
Le Greffier De Greffier,

T.S.V.P. — D.A.U.B.

Dit document betekent niet dat de hoedanigheid van Gewapend Weerstander verworven is. Zij is het slechts indien geen enkel verzet aangehouden wordt in een gegeven termijn.
Het aldus betekenen der hoedanigheid van Gewapend Weerstander wordt alleen door een ATTEST door den Dienst van den Weerstand afgeleverd betuigt.

Naoorlogse attesten voor de erkenning van
Louis als verzetsstrijder

1948

MINISTÈRE
VAN LANDSVERDEDIGING

DIENST
VAN DE WEERSTAND

1ste Sectie
COMMISSIES

BUNDEL N° IX/1792

Mevrouw ILEGEM S Maria
Nieuwe wijk 24
Ravels.

ATTEST

De hoedanigheid van Gewapende Weerstander is toegekend aan : Mijnheer LEMMENS Louis Norbert

geboren te Ravels de 24.2.1926
door de Controlecommissie van Antwerpen
in datum van 29.6.1948 bij toepassing van
artikel 1. van het wetsbesluit van 19 September 1945, houdende
vaststelling van het Statuut van de Gewapende Weerstand.

W.B. Belanghebbende is aangesloten bij de Groepering
De bij de Weerstand doorgebrachte tijd is van L2.II.42
tot 9.2.45 zijnde 2 Jaar 3 maand afgerond tot
de hogere maand.

Te Brussel, den 13.12.1948
VOOR DE MINISTER VAN LANDSVERDEDIGING,
Kolonel DE RIDDER,
Hoofd van de Dienst van de Weerstand,
(get.) onleesbaar.
Voor gelijkvormig afschrift,
Ravels 13.5.1949.
De Burgemeester

ATTEST VOOR : 1° Belanghebbende ;
2° Groepering ;
3° C. D. S. ;
4° A. D. M. P./III D. ;
5° A. D. M. P. ;
6°

BELANGRIJKE MEDEDELING

Het wordt de titularis aanbevolen zich in geen geval van onderhavig attest te ontdoen. Er zal hem geen duplicaat afgeleverd worden. In voorkomend geval kan hij er afschrift van nemen en doen echt verklaren « voor gelijkvormig afschrift » door het gemeentebestuur van zijn verblijfplaats.

1949

1950

WITTE BRIGADE - KEMPISCH LEGIOEN

WETTIG ERKENDE WEERSTANDSGROEPERING

VERENIGING ZONDER WINSTDOELMERK

POSTCHECKER : 4805.80

TURNHOUT, 6 Juni 1950.

SECRETARIAAT : DE MERODELEI 111

Aan de Heer Fevelhebber der Rijkswacht.
Warandestraat.
TURNHOUT.-

Heer Fevelhebber,

Ziehier de inlichtingen dewelke ik U kan geven:

LELIE'S Ludovicus : Was een der eerste leden van het K.L. - hield zich bezig met het aanwerven van leden te Ravels en omstreken. Heeft zekere inlichtingen overgemaakt van militaire waarde. Werd, te samen met zijn Vader, aangehouden op 22 Mei 1944 en stierf in het kamp van Elrich op 9 Februari 1945.

VAN DER STEEN Corneel : Lid vanaf het ontstaan. Heeft zich voornamelijk beziggehouden met het overnemen van bevelen en inlichtingen, te geven door of te ontvangen door de oversten. Aangehouden, te samen met zijne Echtgenote, op 22 Mei 1944 en overleed in het kamp van Elrich.

STORIS Geeraart : Aangehouden met zijne Echtgenote uit oorzaak van zijn lidmaatschap van het K.L.

LEYSEN Leopold : Aangehouden uit oorzaak van zijn lidmaatschap van het K.L.

Het is mij onmogelijk nadere inlichtingen te geven aangaande de bedrijvigheid van deze verdwenen leden.

Gedurende de bezetting was het mij ook niet mogelijk persoonlijk de bedrijvigheid van elk lid te volgen en ik kan niet anders dan mij steunen, voor het grootste gedeelte, op de inlichtingen dewelke mij gegeven worden door hun onmiddellijke oversten.

Met de meeste hoogachting.

G.H. Dupret.
Commandant van de Witte Brigade -
KEMPISCH LEGIOEN.

16

Lemmens Petrus: geboren te Ravels op 5 oktober 1898. Hij was de vader van Louis. Zijn gevangenennummer was 60140. Hij werd gedeporteerd naar Buchenwald. Op 07/07/1944 werd hij overgebracht naar Aussenlager Dora en is overleden in K.Z. Dora-Mittelbau op 14 oktober 1944 ten gevolge van een darminfectie.

- 2 -

60 140	<u>Lemmens, Peter</u>	Belg.
	<u>Frau Maria L., Baevels, Tuinwijk 24, Prv. Antwerpen</u>	
38 422	<u>Lemoine, Pierre</u>	Frans.
	<u>Mr A. Sebastien., Paris II, Rue Beauregard 14</u>	
56 024	<u>Leonarczyk, Jan</u>	Pole

KL.: Buchenwald Verstorben am 14.10.1944 +

Häftlings-Personal-Karte

Fam.-Name: LEMMENS Oberstellt _____

Vorname: Peter am: _____ an KL. _____

Geb. am: 5.10.98 in: Baevels am: _____ an KL. _____

Stand: Verk. Kinder: 4 am: _____ an KL. _____

Wohnort: Baevels Prov. Antwerpen am: _____ an KL. _____

Strasse: Tuinwijk 24 am: _____ an KL. _____

Religion: R.K. Staatsang.: Belg. am: _____ an KL. _____

Wohnort d. Angehörigen: Enschede am: _____ an KL. _____

Maria L. w.o. am: _____ an KL. _____

Baevels - w.o. am: _____ an KL. _____

Eingewiesen am: 19.6.1944 am: _____ an KL. _____

durch: S. D. Orússe am: _____ an KL. _____

in KL.: Buchenwald

Grund: Polit. Belgier

Vorstrafen: _____

Entlassung:

am: _____ durch KL.: _____

mit Verfügung v.: _____

Strafen im Lager:

Grund: _____ Art: _____ Bemerkung: Enterocolitis

Sicherheit b. Einsatz: _____

I.T.S. FOTO No. 1948 Ma

Körperliche Verfassung: _____

KL. 5/8.44 - 500 000 5006

Het overlijden werd op de fiche aangeduid met het rode kruisje (<https://arolsen-archives.org/en/search-explore/search-online-archive/>)

Belg. Vor- und Nachname: Piter Lemmens 4146 2259 A Haft-Nr. 60140

Beruf: Landarbeiter geboren am: 5. 10. 98. in: Baevels

Anschrifts-Ort: Frau: Maria L., Baevels, Tuinwijk 24, Prov. Antwerpen, Belg.

Eingel. am: 19. 6. 44 Uhr von BDS brüssel Entl. am GESTORBEN Uhr nach 23. OKT. 1944

Bei Einlieferung abgegeben:

	Koffer	Altentafel	Wafel
1 Out/Rose	1 Paar Schuhe/Geset	Kragenknöpfe	Feuerzeug
1 Mantel	1 Paar Strümpfe	Halstuch	Tabak
1 Rock	1 Paar Socken	Taschentuch	Wasser
1 Weste/Kleiderweste	Kragen	1 Paar Handschuhe	1 Paar Handschuhe
1 Hose	Vorhemd	Briefstapel mit	1 Paar Handschuhe
1 Pullover	Wiederflüge	Papiere	1 Paar Handschuhe
1 Oberhemden	1 Paar Armbänder	Sportband/Hofen	1 Paar Handschuhe
1 Unterhemden	1 Paar Sockenhalter	Abzeichen	1 Paar Handschuhe
1 Unterhosen	1 Paar Mansch-Knöpfe	Schlüssel a. Ring	1 Paar Handschuhe

Abgabe bestätigt: L.R.O. FOLD N° 421. 7R. Effektenverwalter: I.T. 9. FOTO No. 1554

De bezittingen van Petrus Lemmens bij zijn aankomst in het KZ, linksonder zie je zijn handtekening (<https://arolsen-archives.org/en/search-explore/search-online-archive/>)

Standesamt Weimar II
Post Weimar-Buchenwald

Weimar, den 16. November 1944

An das
Amtsgericht Berlin (Reichskartei für Testamente)
in Berlin C 2
Neue Friedrichstraße 12-15.

Der am 5. 10. 1898 in Baevels, Krs Antwerpen, Belgien,
geborene Lemmens Peter, Landwirt,
(sämtliche Zu- und Vornamen, Rufname unterstreichen)
ist am 14. 10. 1944 in Weimar Buchenwald
(Ort, Straße und Hausnummer)
verstorben. Letzter Wohnsitz war Baevels, W. O.
(Ort, Straße und Hausnummer)
Der Sterbefall ist unter Reg.-Nr. XX/117 / 44 beurkundet.

Der Standesbeamte

26544/5 L/0900

Overlijdensattesten in Buchenwald en zijn Aussenlagers werden uitgereikt door de burgerlijke stand (Standesamt) van Weimar II (<https://arolsen-archives.org/en/search-explore/search-online-archive/>)

Verstorbene vom 14.10.1944

49114	Berckmanns Pierre	6.6.01	(Darmentzündung)	Dora
52238	Burieu Emile	30. 7.99	(auf der Flucht erschossen)	Dora
41037	Dziakowski Piotr	17. 7.20	(Gehirnverletzung)	Dora
77737	Gousdoue Georges	2. 8.14	(Herzschwäche)	Dora
45732	Kowalenko Juchim	15. 9.96	(Sepsis)	Dora
60140	Lemmens Piter	5.10.98	(Darmentzündung)	Dora
147	Scherwinski Hans	18. 2.14	(Darmentzündung)	Dora
66901	Wolf Odön	28. 7.91	(Pneumonie)	Magdeburg

Fragment uit de lijst met gestorven gevangenen van 01/01/1944-02/02/1945, Petrus staat vermeld al Piter (<https://arolsen-archives.org/en/search-explore/search-online-archive/>)

Leloup	Ernest	(20. 2.45 - ?)	28928	21.11.43	pol.	14.12.95
Lemaire	Albert	(27. 1.44 - B)	49131	8. 5.44	pol.	Polleur
Lemmens	Gustaaf	(18.10.44 - V)	60140	19. 6.44	pol.	29.11.98
Lemmens	Peter	(24.10.44 - O)	60140	19. 6.44	pol.	Buenos Aires
Leonard	Hubert	(14.10.44 - V)	66115	17. 1.45	pol.	7.10.05
		(24. 2.45 - ?)				Borgerhout
Lepage	Rene	49116	8. 5.44	pol.		5.10.98
Leplat	Joseph	(13. 9.44 - O)	54390	22. 5.44	pol.	Baeveld
		(17. 9.44 - J)				12.12.04
						Forchies la
						Marche
						28. 5.01
						Antwerpen
						16. 8.89
						Vezin

- 18 -

15

21

Lijst gestorven gevangenen van Belgische nationaliteit opgesteld na de oorlog (<https://arolsen-archives.org/en/search-explore/search-online-archive/>)

Provincie ANTWERPEN Arrondissement TURNHOUT GEMEENTE Ravels

**GETUIGSCHRIFT VAN GOED GEDRAG,
ZEDEN EN BURGERDEUGD**

Wij, burgemeester van Ravels
bevestigen dat de genaamde LEMMENS Maria Catharina
geboren te Ond-Turnhout op 20 Februari 1901
huishoudster van beroep, wonende in deze
gemeente, sedert telling 1930, ingeschreven in de
bevolkingsboeken, boek 323 3, blad 527, van goed gedrag
en zeden is en Belg

Daarenboven verklaren wij dat het ons niet gebleken is dat belang-
hebbende tijdens de vijandelijke bezetting aan zijn burgerplicht is tekort
gekomen.

Ten blijk waarvan hem-haar het tegenwoordig getuigschrift afgeleverd
is geweest om te dienen voor (1) -Pensioen.

op onsezel voor Pensioenen Oorlogsslachtoffers
30 MEI 1948
De burgemeester, *Wheens*

(1) Doel van het getuigschrift aangegeven.
wet 204 - de Keure II

MINISTÈRE
DE LA DÉFENSE NATIONALE
VAN LANDVERDEDIGING

OFFICE DE LA RESISTANCE
DIENST van den WEERSTAND

N° du dossier: IX/IX/1791
N° van het dossier: 3764

RECOMMANDE — AANGETEKEN

M (Nom) LEMMENS (Prénoms) PIETER
(Naam) (Voornaam)

titel Houwe Wijk, 24 n° Ravels
Provincie de Antwerpen

Membre (scilicet (1)). Membre du Groupement de la Résistance (1) F.B. FIDELIO
Aangesloten lid van de Weerstandsgroepering

Par décision de la Commission de Contrôle, j'ai l'honneur de vous informer que la reconnais-
sance de la qualité de résistant armé vous a été accordée (1) reconnue (1) en
raison de votre Weerstand werd u erkend als gewapend Weerstandslid (1) reconnu (1) in
situation du 20/8/1948 194...

ANTWERPEN den 17/7/1948 194...

Pour le Président de la Commission,
Voor de Voorzitter van de Commissie,
Le Greffier ou De Greffier,
T. S. V. P. — D. A. U. B.

1948

Provincie *van nuurband op onafgel 68*
Arnhem
Arrondissement
Arnhem
GEMEENTE
Arnhem

Getuigschrift van Burgerdeugd
in goed gedrag en deden

De ondergeteekende, *J. Bourgeois*
Burgemeester der gemeente *Arnhem*, bevestigt
Politiecommissaris
hierbij dat de genaamde *Yllegius Maria Catharina*
Wijve Pieter Ant. Lemmens
Lindhoudt van beroep, geboren te *Oud Arnhem*
den *20/2/1901*, en wonende te *Arnhem*
Prinseswijk straat, n^o *24*, gedurende de
vijandelijke bezetting geen anti-vaderlandsche daden heeft gesteld en
bijgevolg niet het voorwerp is van een vooronderzoek, een instructie of
van gerechtelijke vervolgingen, noch van een maatregel van interneering.
Hij is van goed gedrag en deden en bely van nationaliteit
Ten bewijze hiervan, wordt hem dit getuigschrift afgeleverd.

Gedaan te *Arnhem*, den *5/9/* 19*46*.
De Burgemeester,
Politiecommissaris,
[Handwritten Signature]

WET 203 - die Keure

ZEGEL
der
GEMEENTE

Attest uitgereikt door burgemeester ad interim dr. Bourgeois in 1946

M.H. MINISTERIE
VAN LANDSVERDEDIGING

BUNDEL N° IX/1791

DIENST
VAN DE WEERSTAND

1ste Sectie
COMMISSIES

Mevrouw ILEGEMENS Maria
Nieuwe wijk 24
RAVELS.

ATTEST

De hoedanigheid van Gewapende Weerstander is toegekend aan : Mijnheer IEMMENS Pieter Antoon

geboren te Ravels de 5.10.1898
Antwerpen

door de Controlecommissie van
in datum van 29.6.1948 bij toepassing van
artikel 1, van het wetsbesluit van 19 September 1945, houdende
vaststelling van het Statuut van de Gewapende Weerstand.

Belanghebbende is aangesloten bij de Groepering

..W.B.

De bij de Weerstand doorgebrachte tijd is van 12.II.42
tot 9.2.45 zijnde 2 jaar 3 maanden afgerond
tot de hogere maand.

To Brussel, den ...13.12.48.....

VOOR DE MINISTER VAN LANDSVERDEDIGING,
Kolonel DE RIDDER,

Hoofd van de Dienst van de Weerstand,
(get.) Oneleesbaar.

Voor gelijkvormig afschrift,
Ravels 13 Mei; 1949.

ATTEST VOOR : 1° Belanghebbende;
2° Groepering; De burgemeester,
3° C. D. S.;
4° A. D. M. P./III D.;
5° A. D. M. P.;
6°

M. Humm

BELANGRIJKE MEDEDELING

Het wordt de titularis aanbevolen zich in geen geval van onderhavig attest te ontdoen. Er zal hem geen duplicaat afgeleverd worden. In voorkomend geval kan hij afschrift van nemen en doen echt verklaren « voor gelijkvormig afschrift » door het gemeentebestuur van zijn verblijfplaats.

99

MINISTERIE VAN WEDEROPBOUW

 Aanvaardingscommissie voor
 Politieke Gevangenen en
 hun Rechthebbenden
 Kamer 3 - ANTWERPEN
 12/12/1950

Dossier nr 6.097/1488/1450
 Betekend op 27.12.1950

B E S L I S S I N G

Inzake: **LEIGENS Petrus Antonius**
 1. Mevrouw **LEIGENS Maria Catharina**
 weduwe van **LEIGENS Petrus Antonius**
 geboren te OUD-TURNHOUT, 20/2/01;
 wonende te RAVELS, Nieuwe wijk 28;
 2. **LEIGENS Frans Jozef**, geboren te OUD-TURNHOUT, 8/2/20;
 3. **LEIGENS Petrus Joseph Augustinus**, geboren te RAVELS, 19/12/22;
 wettige kinderen van Petrus Antonius en van **LEIGENS Maria Catharina**;
 kinderen méér dan 13 jaar oud op het ogenblik de aanvraag, vertegenwoor-
 digd door hun bovenvermelde moeder;

RECHTHEBBENDEN VAN:
LEIGENS Petrus Antonius
 geboren te RAVELS, op 5/10/98
 overleden te WEIMAR-BUCHENWALD: 14/10/44,
 voorheen wonende te RAVELS;

Gezien de wet van 26/2/1947 en van 31/3/1949 en de besluiten van de Regent
 van 27/3/1948, 22/6/1949 en 2/2/1950;
 Gezien het regelmatig verzoekschrift, ingediend op 12/9/47, waardoor de aan-
 vragers verzoeken om:
 1° de titel van rechthebbende van politiek gevangene;
 2° de titel van rechthebbende van begunstigde van het Statuut;
 3° de geldelijke voordelen te kunnen gunste voorzien;
 Gezien de bewijstukken;
 Gezien het advies der plaatselijke of gewestelijke Consultatieve Commissie
 van TURNHOUT;
 Gehoord de heer Staatscommissaris P. THOMAS in zijn verslag en besluiten;
 Uitspraak doende op de stukken;

B E W E E R D E N D E N

Gelet op de artikelen 19 tot 24 der wet van 26/2/1947;
 Uit de inzake voorgebrachte elementen en getuigenissen blijkt dat:
 A. Wat betreft de hoedanigheid van de Rechthebbenden:
 1° de te verzoeken gehuwd is op 20/7/21 met:
LEIGENS Petrus Antonius
 - zij niet uit de recht gescheiden is, noch gescheiden is van tafel en
 bed op verzoek van haar echtgenoot;
 - zij niet is hertrouwd;
 Aangezien deze voorwaarden vervuld zijn op het ogenblik der aanvraag;
 - zij niet onder de uitsluitingsvoorwaarden valt, voorzien bij art. 23;
 2° de 2e en 3e verzoekers wettige kinderen zijn van de overledene en van
 1ste verzoeker:
 - verwekt zijn vóór de aanhouding;
 - méér dan 13 jaar oud zijn op het ogenblik der aanvraag;
 - niet vallen onder de uitsluitingsvoorwaarden voorzien bij art. 23;
 B. Wat de hoedanigheid van de overledene betreft:
 - Hij van het Franse nationaliteit was;
 - op het ogenblik van zijn aanhouding woonachtig was te RAVELS;

1ste blad

1950

- te RAVELS op 23/5/44 aangehouden werd en vanaf deze datum tot 14/10/44
 geïnterneerd of opgesloten bleef;
 - overleden is te WEIMAR-BUCHENWALD op 14/10/44 volgens akte van overlijden;
 - aangehouden werd wegens zijn belangloze vaderlandse bedrijvigheid;
 - gezien zijn overlijden vóór 1/1/1945, zijn inkomsten tijdens dit jaar
 onbestaand zijn;
 - niet valt onder een der redenen van uitsluiting voorzien bij artikelen
 5 en 6 der wet van 26/2/1947;
 - overwegende dat krachtens art. 23 van het besluit dd. 5/10/48, houdende
 samenschakeling der wetten dd. 26/8/47 en 10/8/48 op de vergoedingspen-
 sioenen, de hechtenis als voortgeduurd tot 31/10/44 dient beschouwd
 te worden;

DE COMMISSIE BESLIST

- de aanvraag is ontvankelijk en gegrond;
 A. Wat de overledene betreft:
 - Hij is overleden te WEIMAR-BUCHENWALD op 14/10/44;
 - hij heeft recht te postuumen titel op de titel van Politiek Gevangene;
 B. Wat de Rechthebbenden betreft:
 - de 2e en 3e Verzoekers zijn geen rechthebbenden krachtens art. 19 der
 wet van 26/2/1947;
 - de 1e verzoeker heeft de hoedanigheid van rechthebbende overeenkomstig
 artikel 19 der wet van 26/2/1947;
 - zij heeft bijgevolg recht op de titel van Rechthebbende van politiek
 gevangene-van begunstigde van het Statuut;
 - zij heeft recht op een buiten-ewone vergoeding voor de periode van
 23/5/44 tot 31/10/44, hetzij 5 volledige maanden van 30 dagen;
 - deze vergoeding zal berekend worden op basis van 5 x 1.500 Fr.;
 - zij heeft bovendien recht op de voordelen van de wet van 26/2/1947,
 overeenkomstig de er in vastgelegde modaliteiten.
 Aldus uitgesproken in openbare zitting, op 12/12/1950.
 Waren aanwezig en hebben het zittingsblad getekend:
 Heren: J. GEFFTS, Voorzitter
 F. THOMAS, Staatscommissaris
 R. VAN HULLE, Afgevaardigde Ministerie van Financiën
 J. WILLEMSSENS
 M. DEBULLEN, leden
 G. MARICHAL, Griffier
 Dames: I. DE CALUWE
 A. BROOS
 H. VAN LOOY
 H. DON

leden

De Voorzitter de Staatscommissaris de Griffier

J. GEFFTS F. THOMAS G. MARICHAL

2de en laatste blad inzake
 LEIGENS Petrus

Enkele jaren terug bezocht Aloïs Lemmens mevr. Meuris. Zij vertelde dat de brandweperlui uit Ravels tijdens WO II controle moesten uitoefenen op eventuele weerstanders en werkweigeraars. Zij moesten ook overtredingen en onregelmatigheden aangeven. Daarvoor kregen zij van de Duitsers en de Duitsgezinde burgemeester een verplicht te dragen armband die aangaf dat ze in hun opdracht handelden.

De bewuste armband

Het was niet omdat deze brandweermensen de armband droegen dat ze Duitsgezind waren! Maar ze zouden mogelijk gedeporteerd kunnen worden als ze de armband niet droegen. Volgens mevr. Meuris weigerde Petrus, de grootvader van Aloïs, de armband te dragen en de controles enzoverder uit te voeren. Naast dat hij lid was van het Kempisch Legioen zou dit de reden van zijn arrestatie kunnen geweest zijn tijdens de razzia in Ravels in de nacht van 22 op 23 mei 1944. De gemeente Ravels heeft voor het Ministerie van Binnenlandse Zaken een lijst samengesteld met brandweperlui zodat deze vrijstelling kregen van verplichte arbeid in Duitsland.

Aloïs zijn grootvader Petrus was zeker vanaf 1935 lid van het brandweerkorps van Ravels. Mijn vader Lemmens Frans Jozef (Jos) was vanaf 1946 meer dan 33 jaar brandweerman.

Brandweerkorps van Ravels in 1935: Petrus Lemmens, tweede van links in de middelste rij

Lemmens Frans Jozef: roepnaam Jos, geboren te Oud-Turnhout op 8 februari 1920 en overleden te Ravels op 11 april 2011, weduwnaar van Georgette Verhoeven.

Jos Lemmens

Aanmeldingsformulier voor het Belgisch Leger op 13 mei 1938

Bureau de Recrutement
d'Anvers
13 MAI 1938

MODEL IIme. — Werving.
§ 105 der Instructie.

FORMULIER

dat, behoorlijk aangevuld en onder aangetekend omslag aan den Commandant van het Werfbureau te **ANTWERPEN**....., **Kielse Vest straat n. 33** te **Antwerpen**....., dient teruggestuurd door den milicien die zeventien maand dienst verlangt te volbrengen.

Ik ondergeteekende **LEMMEIS, Frans-Jozef**.....
(handtekening en voornamen)

milicien van **1939**....., wonende te **RAVELS**.....
Nieuwe Wijkstraat, n° 24....., verzoek om gedurende zeventien maand te dienen bij de infanterie, de Wielrijdersregimenten, de Ardennen Jagers, het cavaleriekorps, de vestingregimenten of de grenswielrijderseenheden.

Er dient mij een maandelijksche vergoeding van vijfhoonden frank betaald van af de dertiende maand dienst.

ekend in mijn tegenwoordigheid Te **Turnhout**..... den **13 MEI 1938**..... 19.....
(Monsterteekening van den milicien)

Plaats bestemd voor de tekening der handtekening.

[Handtekening van Frans-Jozef Lemmens]

[Handtekening van Jos Lemmens]

AANDACHTIG TE LEZEN.

I. — De milicien mag deze verklaring ondertekenen op 7 oogenblik dat hij voor het werfbureau verschijnt; hij mag ze ook aan den Commandant van dat bureau zenden binnen de vijftien dagen na de ontvangst van de notificatie der aanwijzing voor den dienst. In laatstgemeld geval dient de handtekening van den milicien geteekend door het gemeentebestuur of, in het buitenland, door de plaatselijke municipaliteit.

II. — Dit formulier mag noch voorbehoud, noch beperkende bepalingen, noch doorbalingen bevatten. De ondertekening er van verleent geenerlei bijzonder recht op de keuze van regiment of garnizoen, doch ze doet evenmin afbreuk aan het recht dat de milicien, te dien opzichte, krachtens de wet mocht hebben.

III. — Bij ontbrekendheid van het getal miliciens die zeventien maand dienst verlangen te volbrengen, wordt dit getal, overeenkomstig de wet, naar gelang van de behoeften aangevuld met de miliciens ontslaggenepenen van een gezin.

Degene die aldus van anderszins aangewezen worden om zeventien maand te dienen, ontvangt slechts een maandelijksche vergoeding van 300 frank met ingang van de dertiende maand dienst.

12108. — 56/300. c1
(N° 119/1938 du P. C.)

Jos heeft deelgenomen aan de Achttiendaagse Veldtocht in mei 1940 (10/05/1940-28/05/1940). Maandagavond 27 mei beslist Koning Leopold III te capituleren.

Miljoenen vluchtelingen en wat rest van het leger zit samengepakt op zo'n 2000 vierkante kilometer groot stuk West Vlaanderen. Eer valt er niet meer te rapen, maar er valt wel veel bloed te besparen. Dinsdag 28 mei om 7 uur is de strijd gestreden.

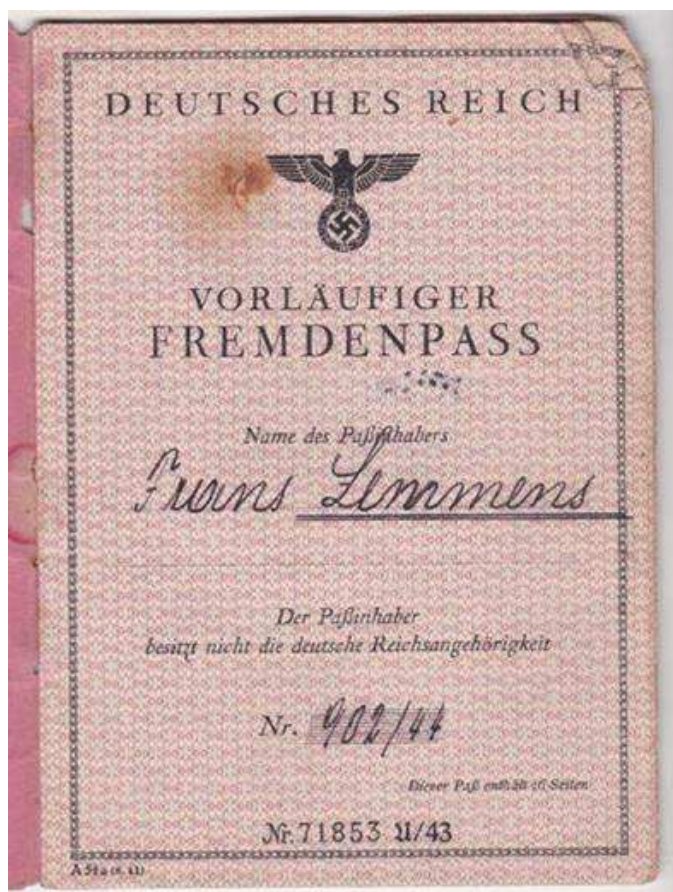
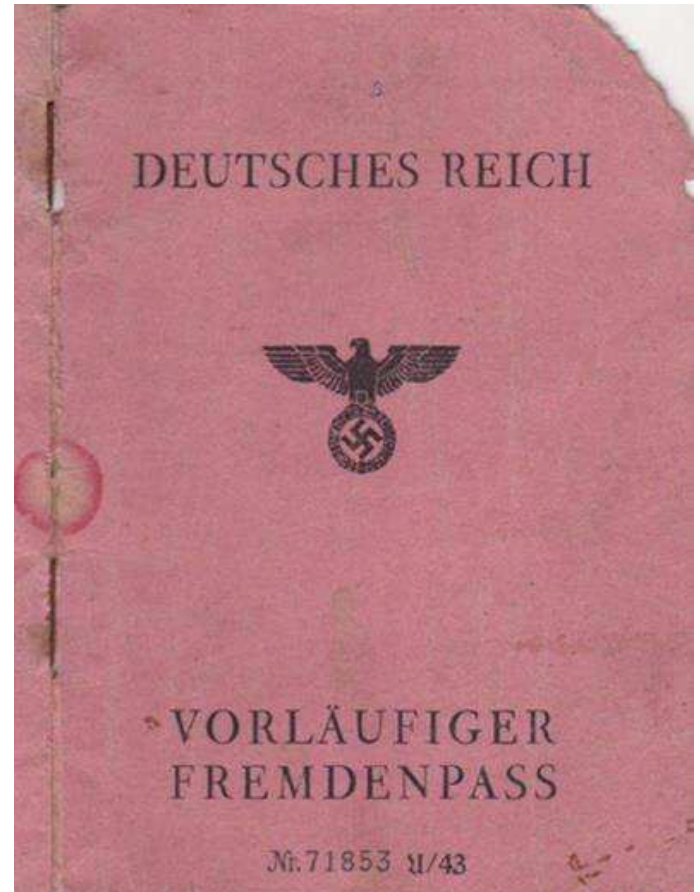
De rest van de troepen die zich nog in Vlaanderen bevonden, werd gevangen genomen. Het zou hier eveneens om bijna 150.000 militairen gaan. Wie beroepsofficier of -onderofficier was, vloog in regel meteen naar Duitsland en kon aankijken tegen vijf jaar gevangenschap in een Stalag of Oflag. Wie een beetje geluk had, kwam net na de overgave terug thuis op eigen houtje of met toestemming van de Duitse bezetter via een zogenaamd "Entlassungsschein".

Bij de overgave van België was hij krijgsgevangene van de Duitsers van 29 mei tot 2 juni 1940.

Hij heeft een "Entlassungsschein" gekregen van de Duitsers zodat hij na drie dagen vrij kwam.

Jos werd, in de voor de Duitsers moeilijke jaren (1942-1943) dat het tij keerde in hun nadeel en er te weinig arbeiders waren in Duitsland, opgepakt voor dwangarbeid in Wenen (Oostenrijk) bij het Arbeitsamt (A.A.) Wien als drukker.

Transportzug Nr. 1021
Lfd. Nummer 34/
Auftrags Nr.: 34/
Überweisungsschein Nr 4
(Für Abgabe-Arbeitsamt)
Name: FRANK
Vorname: FRANK
Geburtsdatum: 18.08.20
Geburtsort: OUD TURNHOUT
Staatsangehörigkeit: B/FLAND
Familienstand: ... Bekenntnis: ...
Zahl der unterstützungsberechtigten Angehörigen: ...
Heimatanschrift: HAVELS
NIEUWE Wijk 24
Teillohnüberweisung erfolgt an: ...
Aufnehmendes L. A. A.: WIEN
A. A.: WIEN
Zugewiesen als: ...
Betrieb: A.A. WIEN
Arbeitsort: ... Bahnstation ...
Ober-Feldkommandantur: 020
Werbebeauftragter des RAM. Datum: 17.11.43
ANWEISER A.V. 17.11.43

Uit de afstempeling van zijn pas mocht hij tussen 2 februari 1944 en 6 februari 1944 naar België reizen. Zijn pas is afgestempeld te Aachen voor de uitreis en bij aankomst in België werd deze afgestempeld in de grensplaats Herbestahl-België bij Welkenraedt (op de pas staat Zielland=letterlijk vertaald doelland of dus reisbestemming)

MINISTÈRE
DE LA DEFENSE NATIONALE
VAN LANDSVERDEDIGING

OFFICE DE LA RESISTANCE
DIENST van den WEERSTAND

N° du dossier : **IX/1529**
N° van het dossier : **3000**

RECOMMANDE — AANGETEKEND.

Ce document ne prouve pas que la qualité de Résistant Armé est acquise. Elle ne l'est que si aucun opposant n'est formé dans un délai déterminé.

Seule une ATTESTATION délivrée par l'Office de la Résistance prouve la qualité de Résistant Armé des déclarations sont reconnues.

M (Nom) **LEMMENS** (Prénoms) **FRANS**
(Naam) (Voornamen)

rue **Nieuwe Wijk, 24** n° **1** à **Ravels**
straat n° te

Province de **Antwerpen**
Provincie

Membre du Groupement de la Résistance (1) **W.B. FIDELIO**
Aangesloten lid van de Weerstandsgroepering

Par décision de la Commission de Contrôle, j'ai l'honneur de vous informer que la reconnaissance de la qualité de résistant armé vous a été — accordée — (1) **accorde** — (1) en
— toegestaan — (1) **toegestaan** — (1) en

séance du **17/6/1948** 194...
zitting van **ANTWERPEN** le **25/6/1948** 194...

Pour le Président de la Commission,
Voor de Voorzitter van de Commissie,
Le Greffier — De Griffier,
T. S. V. P. — D. A. U. B.

Let document betekent niet dat de hoedanigheid van Gewapende Weerstander verworven is. Zij is het slechts indien geen enkel opposant wordt in een gegeven termijn.

Het alsdoend betrekken der hoedanigheid van Gewapende Weerstander wordt alleen door een ATTEST door den Dienst van den Weerstand afgeleverd betuigt.

Vermoedelijk heeft Jos zijn verlof van 5 dagen te danken aan dr. Bourgeois, die kamparts was in Buchenwald. Jos is tijdens dit verlof in België ondergedoken bij Jacobus Andriessen en Constans Van Breda en heeft hij zich aangesloten bij het verzet als gewapend weerstander.

attest van 1948 bevestigde Jos zijn aansluiting bij Witte Brigade Fidelio

WA Onderhavig attest vernietigt en vervangt dit opgesteld de
DIENSTEN VAN HET HOOFDBESTUUR
VAN HET
MINISTÈRE VAN LANDSVERDEDIGING,
Centrale Dienst van het Stamboek.

9.12.48
BUNDEL N° **XIV/692** *elh*

Prins-Albertkazerne,
Karmelietenstraat 24,
BRUSSEL I.

**Meiboomlaan 15
RAVELS**

20288-12 ATTEST

De hoedanigheid van Gewapende Weerstander is toegekend aan **de heer**
LEMMENS Frans-Jozef

geboren te **OUD-TURNHOUT** de **3 februari 1920**

door de **Controlecommissie van ANTWERPEN**

op **17 juni 1948**, bij toepassing van artikel 1 van het wetsbesluit van
19 september 1945, houdende vaststelling van het Statuut van de Gewapende Weerstand.

Belanghebbende is aangesloten bij de Groepering **KL**

De bij de weerstand doorgebrachte tijd is **2 jaar 1 maand, zijnde van**
2.11.42 tot 18.11.44, afgerond tot de hogere maand.

Brussel, **30-6-1966**

ATTEST voor :

Belanghebbende;
Groepering;
N.W.O.S.;
C.D.S.;
R.A.-D.H.;

Do Directeur
[Signature]
A. RANS
Kapitein-commandant van Administratie

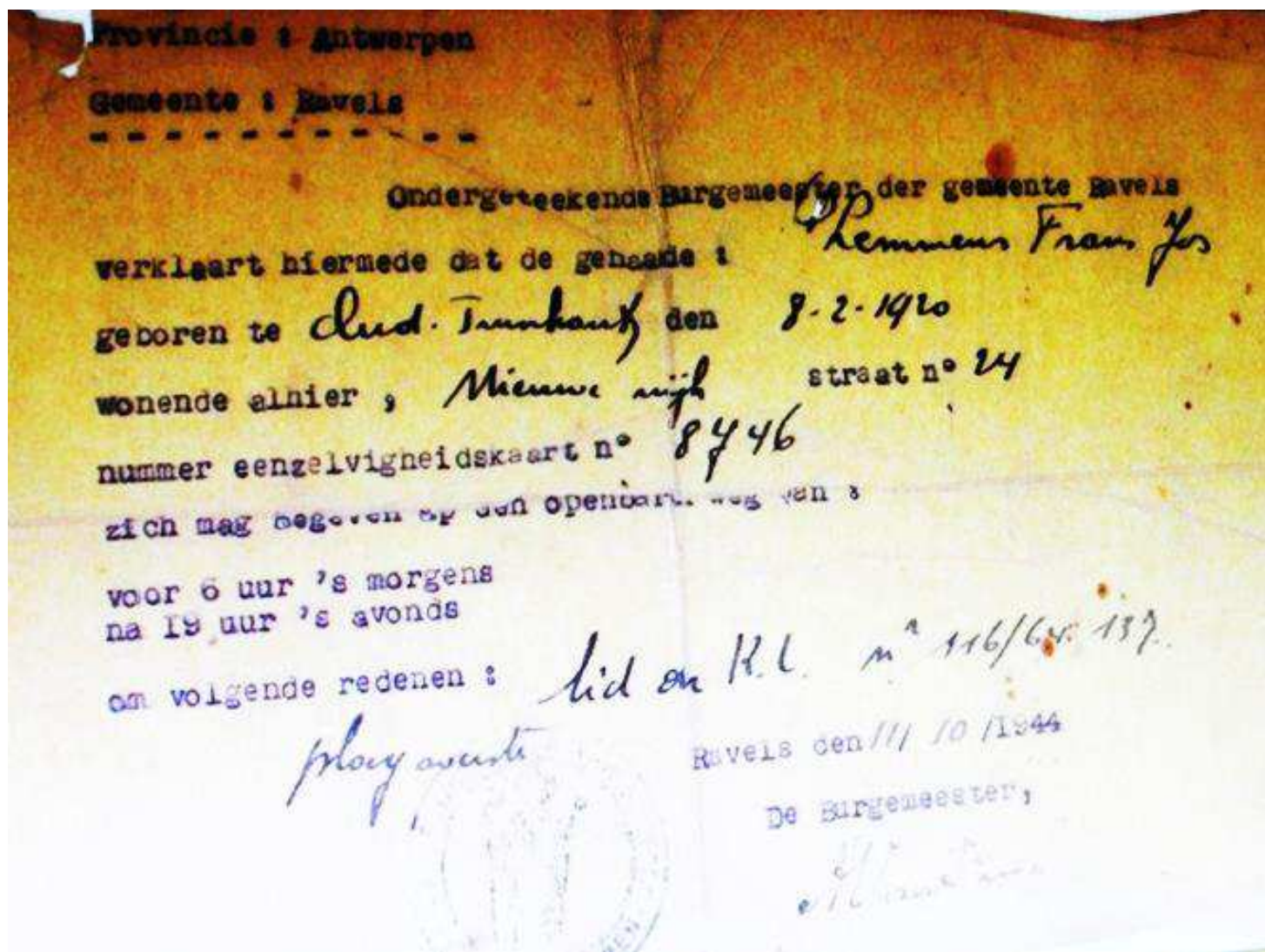
BELANGRIJKE MEDEDELING.

Er wordt de titularis aanbevolen zich in geen geval van onderhavig attest te ontdoen. Indien noodig, kan hij er afschrift van nemen en « voor eensluidend afschrift » laten wettigen door het gemeentebestuur van zijn verblijfplaats.

00910. - M.G.I./D.A.D. - 30.000 ex.

1966,
attest aansluiting bij het Kempisch Legioen

Vervolgens verklaarde Jos dat hij actief lid was geweest van het Kempisch Legioen en in die hoedanigheid aan verschillende opdrachten heeft deelgenomen. Hij had propagandapapieren tegen de vijand in het dorp aangeplakt. Hij heeft de wacht gedaan aan de hoge brug om te zien of de bezetter daar munitie aanbracht. Desondanks dat hebben we niet kunnen beletten dat de bezetter de brug deed springen omdat de Duitsers de springstoffen reeds hadden aangebracht alvorens zij de wacht konden optrekken. Tevens heeft hij leden voor de verzetsgroepering aangeworven. Hij heeft ook de wacht gedaan aan het Speeksel (ven te Ravels) waar wapens werden "neergeladen". Met de bevrijding voerde hij verkenningsopdrachten uit voor de geallieerden. Hij werkte mee aan de opsporing, aanhouding en bewaking van incivieken. Hij is erkend als gewapende weerstander.

Jos mocht als ploegoverste van het Kempisch Legioen de avondklok negeren

Omdat hij lid was van het Kempisch Legioen en ploegoverste kreeg hij van burgemeester Van Dun van Ravels op 11 oktober 1944 (na de bevrijding van Ravels) een attest dat hij na 19 uur 's avonds en voor 6 uur 's morgens zich op de openbare weg te begeven.

Hij is onderscheiden geweest met de medaille van de gewapende weerstand en de herinneringsmedaille van de oorlog 1940-1945 met twee gekruiste sabels.

Medaille van de Gewapende Weerstand 1940-1945

Ingesteld bij besluit van de Regent van 16 februari 1946

Er wordt een Medaille van den Weerstand ingevoerd. Zij wordt verleend aan de leden van de Gewapende Weerstand, aan de weerstanders van de sluikpers en aan de leden en helpers van het korps der agenten van de Inlichtings- en Actiedienst, die in de bezette gebieden werkzaam geweest zijn. De Medaille van de Weerstand kan ook postuum verleend worden. De kleuren van het lint zijn symbolisch : zwart voor de sombere dagen onder de bezetting, groen voor de hoop op bevrijding en rood voor het bloed vergoten door de leden van de Weerstand.

Herinneringsmedaille van de oorlog 1940-1945

Twee gekruiste bronzen sabels van 6 millimeter lang, voor degenen die aan de Achttiendaagse Veldtocht 1940-1945 hebben deelgenomen, alsmede voor de als zodanig erkende leden van de weerstand en van de weerstand door de sluikpers.

Jos is na de oorlog op 18 november 1946 brandweerman geworden bij het korps van Ravels. Na de fusie was Jos nog in dienst bij het korps. Hij was meer dan 33 jaar lid van het Ravelse brandweerteam.

†

Dankbare herinnering aan

de heer

Jos Lemmens

weduwnaar van mevrouw

Georgette Verhoeven

geboren in Oud-Turnhout op 8 februari 1920 en overleden in het WZC Home Onze-Lieve-Vrouw van de Kempen in Ravels op 11 april 2011,
gestorft door de Ziektenalving,
oud-rijder en weggevoerd 1940-1945
vrijwillige brandweerman op 1801
jarenlang bloedgever
gevoelen bestuurder FC. Flantria
lid van OKRA
lid van Ziektenalving

Lief vaderetje,

Jij gaf ons zoveel liefde en vriendschap. Trots was jij op je kinderen, de aangetrouwde kinderen en op je klein- en achterkleinkinderen. Wij voelden ons door jou sterk en beschermd.

Jij ging zo graag met ons moeder op stap in je auto. Wij kwamen thuis en onze verliefde ouders zaten hand in hand in de zetel. Wij voelden ons veilig omringd door zoveel liefde. Jouw hobby was gaan wandelen in de staatsbossen en daar op de bank zitten in het zonnetje samen met onze Pierre om samen naar de vogeltjes te luisteren en naar de reën te kijken.

Je hebt ook je tegenslagen gehad door het verlies van je vader en broer in de oorlog en het verlies van je dochter en je vrouw. Maar jij was sterk en hebt alles met trots gedragen, het verlies van moeder heeft je gekraakt.

Toen ging je naar het rusthuis, je kreeg daar heel veel bezoek. Wij hebben geprobeerd je zo gelukkig mogelijk te maken, want toen was jij ons kindje.

Wij zijn trots en dankbaar dat jij onze vader was, een vader uit de duizend. Dag pa, vo, voke, ...

†

Dankbare herinnering aan

mevrouw

Georgette Verhoeven

echtgenote van de heer

Jos Lemmens

geboren in Ploegsteun op 17 oktober 1923 en overleden in het AZ Sint-Jozef in Turnhout op 18 mei 2009,
gestorft door de Ziektenalving,
lid van OKRA
lid van Ziektenalving

Moederke,

Uw kaarsje leek bijna eindeloos, maar is nu stilletjes gedoofd.

Omdat jij de ader was waaruit wij groeiden, omdat jij win was ons kon deren, rullen wij je altijd blijven eren.

Een leven lang zorgzaam geweest, gelukkig met onze Pa, uw hand die rwaide als we gingen en nog vele andere mooie dingen.

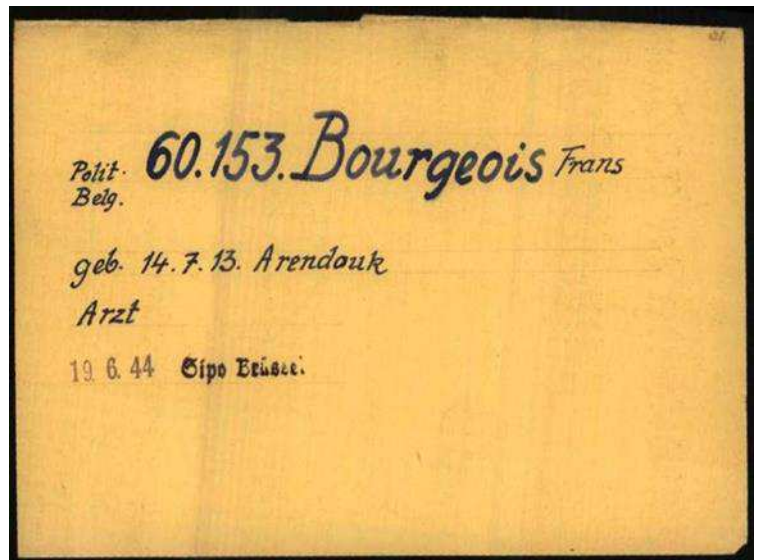
Kinderen, kleinkinderen en achterkleinkinderen op een rij, maakten u altijd even blij.

Dit zijn herinneringen aan ons moeke die voor altijd van ons afscheid nam.

Een moeder sterft altijd veel te vroeg, ook al wordt zij nog zo oud.

Je bidt dat God haar sparen zal, omdat je toch zo liefveel van haar houdt.

Dr. Frans Bourgeois

 $dr.$

Bourgeois, 31 jaar oud

Hij is geboren te Arendonk op 14 juli 1913 en overleden te Turnhout op 17 april 1984. Hij werd gearresteerd tijdens de razzia van 22-23 mei 1944. Na de opsluiting in de Begijnenstraat te Antwerpen werd hij op 19 juni 1944 gedeporteerd naar Buchenwald. Hij werd na de bevrijding gerepatriëerd in de loop van de maand mei 1945.

Häftlings-Personal-Karte

KL: Weimar-Buchenwald

Häftl.-Nr.: 60.153 **B**

Fam.-Name: Bourgeois Überstellt

Vorname: Frans

Geb. am: 14.7.13 in: Arendonck am: an KL.

Stand: verh. Kinder: 2 am: an KL.

Wohnort: Ravels, Prov. Antwerpen am: an KL.

Strasse: Groote Baan 16 am: an KL.

Religion: L.k. Staatsang.: Belgien am: an KL.

Wohnort d. Angehörigen: Wife am: an KL.

Joanna E.: Ravels, w.o.

Eingewiesen am: 19.6.44 am: an KL.

durch: SP.-Krischel am: an KL.

in KL.: Buchenwald

Grund: Polit. Belgier

Vorstrafen: keine

Entlassung:

am: durch KL.:

mit Verfügung v.:

Personen-Beschreibung:

Größe: 168 cm

Gestalt: schl.

Gesicht: oval

Augen: bl.

Nase: klein

Mund: klein

Ohren: klein, anl.

Zähne: guck. 20. ob.

Haare: bl.

Sprache: nied. franz. deut.

Bes. Kennzeichen: keine

Charakt.-Eigenschaften:

Sicherheit b. Einsatz:

I. T. S. FOTO Nr. 1815 h

Körperliche Verfassung:

44791

Grund Strafen im L Art:

8/196/44-51

8/196/44-51

KL/B/XI.43 - 500000

[illegible]

Op deze kaart kan je alle persoonsgegevens van dr. Bourgeois vinden. Dwars op de kaart staat het stempeltje "Hollerith erfasst" wat staat voor de Duitse-Amerikaanse uitvinder Herman Hollerith die reeds in 1890 een apparaat uitvond dat gegevens kon overbrengen op ponskaarten. Zo konden de gegevens snel en accuraat bekeken worden. Normaal staan er op deze kaarten geen pasfoto's maar zo kon hij zich als arts legitimeren bij zijn doktersbezoeken aan de zieke medegevangenen. Op de medische fiche van dr. Bourgeois zien we o.a. dat hij in 1922 zijn linkse onderarm heeft gebroken, in 1940 brak hij zijn rechtse onderbeen. Zijn gebit was reeds behandeld in onder- en bovenkaak met vaste prothesen (brugwerk). Hij leed aan myopie of bijziendheid waarvoor hij een bril droeg. Op 17 augustus 1944 volgt er een medisch onderzoek waaruit blijkt dat hij platvoeten had en gewrichtsontstekingen.

Bij zijn aankomst in Buchenwald moesten ze al hun persoonlijke bezittingen afgeven. Frans Bourgeois had ook zijn horloge ingeleverd waarmee hij als arts niet gelukkig was.

Weimar-Buchenwald, den 8. Oktober 1944
Der Standortarzt der Waffen-SS Weimar

Betreff: Häftling (pol. Belg.) Nr. 60153, Bourgeois,
Frans, geb. 14.7.1913 in Arendonck.

An den
1. Schutzhaftlagerführer
K.L. Buchenwald.

Es wird gebeten, dem Häftling Frans Bourgeois aus den
Effekten seine Armbanduhr auszuhandigen, die er bei
seiner Arbeit als Häftlingsarzt im Aussenkommando
dringend benötigt.

Der Standortarzt der Waffen-SS Weimar
Hauptsturmführer E.R.

Handwritten notes:
Stad.
eingel.
am 11.10.45

De kamparts zorgde ervoor dat Frans als gevangenisarts zijn horloge terugkreeg dat hij dringend nodig had voor o.a. hartslagmetingen

In een naoorlogs onderzoek, dat enkel bevestigd werd bij personen die voldoende waarborg bieden onder opzicht van schrandere inzicht en gezond verstand, naar de omstandigheden in het kamp of gevang wist Frans Bourgeois de volgende inlichtingen te geven: *“De naam van het kamp was Buchenwald en de getalsterkte bedroeg 50.000 à 60.000 man. De bestuurder van het kamp was Frans niet bekend en de bestuurder van het hospitaal was een SS-er. Er was maar één gevangene geneesheer (in dit geval dus Frans). De lijken werden gecremeerd. De Duitsers hebben de archieven van het kamp vernietigd. De politieke afdeling van het kamp werd bij een bombardement getroffen op 25 augustus 1944 en brandde uit. Mogelijk werden er door het 7de Amerikaanse leger nog documenten gevonden. Het dagelijkse leven in het kamp bestond soms uit twee tot drie uur appel en 12 uur arbeid. Veel tijd om te slapen hadden ze niet ’s nachts en van hygiëne was er geen sprake. Velen stierven aan een longontsteking en er waren geen geneesmiddelen. Bovendien was de SS onverbiddelijk en zonder medelijden. De pakketjes van thuis en van het Rode Kruis werden gestolen door de barakoverste, een SS-kapo (Een kapo was een gevangene in een nazikamp in de Tweede Wereldoorlog, die als taak had op de andere gevangenen toe te zien. Een kapo moest voor de SS het werk van de gevangenen begeleiden en hij was verantwoordelijk voor hun resultaten). In tegenovergesteld geval hadden voorzeker nog veel jongens het leven kunnen behouden.”*

Acht mei, één van de belangrijkste data in onze geschiedenis

Herman Van Goethem zegt hierover op 7 mei 2015: *“Vandaag 70 jaar geleden capituleerde Duitsland, het einde van de Tweede Wereldoorlog in Europa. Overmorgen, 10 mei, is de Duitse inval 75 jaar geleden. In Vlaanderen lijkt dat allemaal aan ons voorbij te gaan. De herdenking van 100 jaar Eerste Wereldoorlog heeft blijkbaar elk budget en alle aandacht opgeslokt.*

Herman Van Goethem

(bron: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/3/32/Herman_Van_Goethem.jpg/397px-Herman_Van_Goethem.jpg)

Elf november mag dan al een belangrijke dag zijn, het einde van de Eerste Wereldoorlog bracht geen vrede maar legde integendeel de kiemen voor de nieuwe wereldoorlog. Wat 8 mei betreft, kan een andere balans worden opgemaakt. Niet in mensenlevens, wel omdat de nederlaag van Duitsland ook de overwinning van de democratie betekende. Veel meer dan de Eerste Wereldoorlog was de Tweede een titanenstrijd tussen ideologieën, tussen democratie en dictatuur. Met de overwinning van het democratische systeem begon Europa bovendien aan de Europese eenmaking te werken. Acht mei is daarom een van de belangrijkste data in onze geschiedenis.

Vele landen hebben dat zo begrepen en een aangepast herinneringsbeleid uitgebouwd. Frankrijk voerde 8 mei als vrije dag in. Ook het Verenigd Koninkrijk en andere Europese landen vierden rond 8 mei bevrijdingsdag. Nederland houdt op 4 mei een minuut stilte, die avond herdenken de Nederlanders ook hun doden. En op 5 mei viert heel Nederland de bevrijding. Dat zijn belangrijke momenten van sociale cohesie waarbij de herinnering wordt verbonden met basiswaarden zoals vrijheid en verdraagzaamheid.”

Besluit

Na een bezoek aan de Dossinkazerne te Mechelen met zijn vrouw en kleinkind schrijft Aloïs het volgende: *“Het was een bezoek dat altijd in ons geheugen gegrift zal zijn. Het zal blijven voortbestaan als een gevoel van onmacht. Ieder ervaart zo’n bezoek op zijn eigen manier, maar we waren alle drie droevig en stil, onze hartjes vormden één geheel en kwamen tot dezelfde conclusie. **DIT HAD NOOIT MOGEN GEBEUREN.** En hopen maar dat het zich nooit herhaald. We moeten dit meedragen en doorgeven aan iedereen die menselijk is met gezond verstand.”*

De zoektocht van Aloïs is begonnen met de vraag van zijn vader (die ook weggevoerd is geweest, 4 maanden naar Oostenrijk) naar zijn broer Louis. Aloïs zijn vader lag nachten wakker van zijn broer omdat hij niet wist wat er met hem juist gebeurd was. Hij had geen gemoedsrust en hij vroeg zijn zoon Aloïs of hij hem wilde helpen naar de ware toedracht van het overlijden van zijn broer in Duitsland. Aloïs zijn vader is ondertussen overleden in 2011. De obsessieve speurtocht is overgeslagen op Aloïs en hij is er zich van bewust dat het op een keer stopt.

Beste lezer, dit relaas van de familie Lemmens en van dr. Bourgeois maakt ons nog eens attent gezien de huidige internationale politieke situatie hoe broos vrede is en hoe wreedaardig sommige arrogante weinig scrupuleuze “wereldleiders” zich gedragen als gelegitimeerde massamoordenaars.

Afkortingen en toelichtingen

- 1) SS: Schutzstaffel of beschermingsafdeling (<https://nl.wikipedia.org/wiki/Schutzstaffel>)
- 2) KZ: Konzentrationslager of concentratiekamp
- 3) NKB: Nationale Koninklijke Beweging is een verzetsbeweging vanaf 1941 (https://nl.wikipedia.org/wiki/Nationale_Koninklijke_Beweging)
- 4) Haftnummer: nummer van de gevangene
- 5) Haftcategorie: de Duitsers deelden de gevangenen in categorieën. In dit artikel zijn Petrus Lemmens, Louis Lemmens en dr. Frans Bourgeois ingedeeld bij de Belgische politieke gevangenen met als symbool op de kledij een omgekeerde rode driehoek met een hoofdletter B voor Belg.

- 6) Stalag is een afkorting voor Mannschaftsstamm- und Straflager (ook wel "Stammlager"), was een gevangenenkamp voor manschappen en onderofficieren die gedurende de Tweede Wereldoorlog in Duitse krijgsgevangenschap waren geraakt. Volgens de regels van de Conventie van Genève moeten krijgsgevangenen ver van het front onder vastgelegde omstandigheden worden geïnterneerd.
- 7) Oflag afkorting van het Duits voor Offizierslager: een Oflag was een soort krijgsgevangenenkamp voor officieren in de Tweede Wereldoorlog in overeenstemming met de vereisten van het Verdrag van Genève (1929) .
- 8) Nacht und Nebel (NN) was een speciale strafklasse tijdens de Tweede Wereldoorlog om verzetsmensen spoorloos te laten verdwijnen. De strafklasse werd ingesteld door de 'Chef des Oberkommando der Wehrmacht' veldmaarschalk Wilhelm Keitel in opdracht van Adolf Hitler. Twee speciale Nacht und Nebel-concentratiekampen waren Natzweiler-Struthof in de Elzas, gelegen in het huidige Frankrijk, en Groß-Rosen in Silezië, gelegen in het huidige Polen. De gevangenen werden barbaars behandeld en moesten meestal op een hongerdieet in steengroeven werken totdat de dood volgde. Ze mochten geen brieven schrijven of ontvangen, de familieleden mochten niet weten waar de gevangenen verbleven en de verwanten werden bij overlijden niet op de hoogte gesteld.
- 9) Arbeitslager of werkkamp
- 10) Zwangsarbeitslager of dwangarbeidskamp
- 11) Arbeitseinsatz is Duits voor dwangarbeid

- 12) Aussenlager of buitencommando: de termen buitencommando en nevenkamp worden gebruikt door historici die het complexe systeem van de gevangenen in nazi-Duitsland onderzoeken. Elk nevenkamp of buitencommando was administratief ondergeschikt aan een concentratiekamp dat door de SS geleid werd. Het kaartsysteem van de gevangenen en het overlijdensregister werden in het concentratiekamp bijgehouden.
- 13) Lager betekent kamp
- 14) VNV is de Vlaams-nationalistische partij gesticht in 1933. Het is de belangrijkste collaborerende organisatie in Vlaanderen en wordt na de Tweede Wereldoorlog als incivieke organisatie verboden.
- 15) K.L. of Kempisch Legioen is een verzetsbeweging. Het Kempisch Legioen werd in augustus 1942 opgericht door adjudant Omer Bobon, een beroepsmilitair die voor de oorlog actief was bij het Achtste Linieregiment in Turnhout. Het KL opereerde in de Kempen in de provincies Antwerpen en Limburg. In september 1942 telde het legioen 3 officieren, 44 onderofficieren en 160 soldaten maar einde 1942 waren er volgens de leiding 4500 leden (bronnenonderzoek duidt aan dat er eerder sprake is van een 900-tal leden). Het legioen hield zich bezig met het verzamelen van informatie, transport van wapens en dergelijke, hulp aan gevangenen, onderduikers en gevallen piloten. Begin maart 1944 werden er massaal arrestaties verricht door de Geheime Feldpolizei en werden onder andere Bobon en een aantal andere officieren gearresteerd. De activiteiten werden uit voorzichtigheid een aantal weken opgeschort en Georges Dupret werd de nieuwe bevelhebber.

Enkele interessante links op het internet:

Collectie ABC-naziregime

http://www.cubra.nl/auteurs/ronald_peeters_collectie/ABC_Naziregim.htm

<https://www.buchenwald.de/166/>

<https://www.buchenwald.de/483/>

<http://fotoarchiv.dora.de/detail/6182>

<https://arolsen-archives.org/en/search-explore/search-online-archive/>

<http://totenbuch.buchenwald.de/information/places/person/21584/ref/recherche>

<https://nos.nl/75jaarbevrijding/nieuws/pagina/48>

<https://www.dailymotion.com/video/x21dfgb>

Bronnen: Tenzij anders vermeld persoonlijk archief Aloïs Lemmens

Lief en leed

Onze deelneming betuigen wij bij het overlijden van:

Jos Gouwy, weduwnaar van Hortense Dickens, overleden te Turnhout op 13 maart 2022

Frans De Kinderen, weduwnaar van Josée Moonen, overleden te Turnhout op 16 maart 2022

Josée Verheyen, echtgenote van Willy Caers, overleden thuis te Ravels-Eel op 25 maart 2022

Roza Timmermans, echtgenote van Frans Versteynen, overleden te Turnhout op 26 maart 2022

Ad Maas, echtgenoot van Elly Witteveen, overleden thuis te Poppel op 10 april 2022

Ad was een bijzonder man. Hij heeft steeds consequent ten dienste gestaan van zijn gezin en zijn werkgever te Goirle tot aan zijn pensioen. Ad was ook actief helper destijds bij de activiteiten van het oudercomité in de lagere school te Poppel. Daar bevolkte hij met zijn vriend Jan een leuke geanimeerde stand om de kinderen te amuseren. Bij zijn pensionering hebben we hem actief betrokken bij de werking in het archief van onze kring. Daar ook bleek dat hij plichtsbewust, zonder grootspraak en met nauwkeurigheid, zijn taken volbracht. Ad, je heengaan was, ondanks dat je al enkele jaren in behandeling was, voor ons toch een donderslag bij heldere hemel. We zullen zeker jouw werk met jouw ongeëvenaarde precisie verderzetten. Elly, Veerle, Hugo en Leon, onze vereniging wenst jullie sterkte in deze beproeving.

Karel Segers, echtgenoot van Elisa Van Gestel, overleden thuis te Minderhout op 23 april 2022

(Wegens de privacywetgeving en de daarbij horende GDPR-regelgeving kunnen wij enkel nog publiceren wat ons wordt toevertrouwd. Daarom verzoeken wij u ons de aankondigingen door te sturen per e-mail: voorzitter@nicolaus-poppelius.be of briefje aan: Nicolaus Poppelius, Dorp 64, 2382 Ravels-Poppel)

Oplossing Quizvraag van maart 2022

- 1) Deze banken staan op een zijweg in zand langs de gravelweg van Maarle naar Nieuwkerk
- 2) Kempens Landschap-Bij ons zit u goed!
- 3) Het aantal juiste antwoorden bedroeg: zéro

Erfgoeddag april 2022 was een succes

Bas Van Haeren

De tentoonstelling “Wat leerden we er?” werd zeer goed bezocht.

We kijken terug op een geslaagde editie van Erfgoeddag!

Op zondag 24 april jl. brachten ruim 90 personen een bezoek aan onze thematentoonstelling in VBS De Negensprong in Poppel. Bezoekers van alle leeftijden lieten zich onderdompelen in het rijke school- en onderwijsverleden binnen onze gemeente.

De foto's werden van dichtbij bekeken om de bekenden er uit te pikken. Of zichzelf te vinden. We hoorden, zeker van de ouderen, hoe het er vroeger allemaal aan toe ging.

Zeker de Poppelse schoolgaande jongens van weleer hadden hun herinneringen aan de “oude” jongensschool waar ze nu te gast waren. Namen van de meesters en klasgenoten passeerden de revue. Welke gebouwen er al stonden en welke er later zijn bijgebouwd, het kolenkot en de moestuin ...

Verwondering voor de oudere schoolboeken was er dan weer vooral bij jongste bezoekers voor wie boeken veelal vervuld zijn door een laptop. Zo zie je maar hoe het onderwijs veranderd.

Ook was er aandacht voor de actualiteit: 10 panelen over de eerste wereldoorlog zijn toegevoegd om te refereren aan de oorlog in Oekraïne. Herhaald zich de geschiedenis of is er toch een verschil? De bezoekers stonden er zeker bij stil.

Nieuw dit jaar was de Erfgoeddag-week, speciaal voor de scholen. Een honderdtal leerlingen uit verschillende Ravelse scholen hebben in de week van 25-29 april met hun leerkracht een bezoek gebracht.

Bestuurslid Frank Konings werd, mede vanwege zijn onderwijsachtergrond, gevraagd om dit jaar “de kar” van Erfgoeddag te trekken. Hij stond voor de klus om, uiteraard samen met anderen, deze pop-up tentoonstelling uit te werken en in te richten.

Hij is met verve geslaagd!

Graag bedanken we iedereen die voor en achter de schermen heeft meegewerkt aan de totstandkoming van deze POP-UP tentoonstelling in het bijzonder de directie van VSB De Nogensprong in de persoon van directeur Guy Meulemans voor het ter beschikking stellen van een lokaal in hun school en Jan Hofkens voor het meedenken en opzetten van de tentoonstelling alsook het ter beschikking stellen van eigen collectiestukken.

**Heemkunde- en Erfgoedvereniging
Nicolaus Poppelius
vzw**

BESTUUR:

Voorzitter:	Luc Andries, Pastoor Coolsstraat 15, 2382 Ravels	0474 97 17 27
Secretaris:	Rina van der Vloet, Mierdsedijk 70, 2382 Ravels	014 655588
Penningmeester:	Ries van der Linden, Tilburgseweg 75, 2382 Ravels	014 478066
Leden:	Andre Van Gils, Steenweg op Weelde 118, 2382 Ravels	014 656893
	Bas Van Haeren, Deenakkers 1, 2381 Ravels	014 699126
	Mieke Van Hauteghem, Schatrijt 2, 2382 Ravels	014 687332
	Marinus Willems, Weeldestraat 154, 2381 Ravels	014 655728
	Cis Vissers, Lindenlaan 8, 2382 Ravels	014 656750
	Harry Vrijzen, Eikenlaan 15, 2382 Ravels	014 656420
	Jose Schlappi, Klein Goorbleek 2, 2382 Ravels	014 659958
	Paul Van Baelen, Straatakkers 4, 2381 Ravels	014 657315
	Frank Konings, Lindenlaan 2, 2382 Ravels	014 715374

REDACTIEADRES:

Bas Van Haeren, Deenakkers 1, 2381 Weelde, 014 699126

redactie@nicolaus-poppelius.be

Voor informatie in verband met de inhoud van dit tijdschrift,

de vormgeving of verschenen teksten kunt u steeds terecht op het redactieadres.

Wenst u een tekst of een idee voor publicatie aan te bieden, dan kunt u dit ook doen via een bestuurslid.

(Iedere auteur is verantwoordelijk voor de ingestuurde werken.)

CONTACTGEGEVENS:

Adres: Heemkunde- en Erfgoedvereniging Nicolaus Poppelius vzw, Dorp 64, 2382 Ravels-Poppel

Bankrelatie:

Rekeningnummer: 733-3522204-67

IBAN: BE93 7333 5222 0467

BIC code: KREDBEBB

Museum: Museum Aan de Grens (MAG) "'t Kaske", Dorp 64 te 2382 Poppel,
is open elke tweede zondag van de maand van 14u. tot 17 uur.

In december, januari en februari is het museum gesloten.

Wel zijn er in deze wintermaanden bezoeken mogelijk op afspraak.

Groepsbezoeken kunnen aangevraagd worden via het reserveringsformulier
dat u kunt vinden op onze website.

Aanvragen kunnen natuurlijk ook gedaan worden per brief (zie hierboven voor het adres).

Archief- en Documentatiecentrum: Bredaseweg 46, 2381 Weelde-Station

Te bezoeken na afspraak: voorzitter@nicolaus-poppelius.be

Website: <https://nicolaus-poppelius.be>

Facebook: www.facebook.com/NicolausPoppelius.MuseumAandeGrens

QR-code Facebookpagina

